

HEISLER ANDRÁS

„Mindennél többet ér a jó hírnév koronája...” (Atyák 4.13)

Tradíció, hogy az újság fő-szerkesztője minden évben hivatalból felkéri a Mazsihisz elnökét a szokásos újesztendei köszöntő megírására. Az elmúlt zsinagógai év a magyarországi zsidóság számára azonban annyira különlegesen alakult, hogy az újévi köszöntőt nem lehet szokványosra venni. Az idei egyfajta összegzést, avagy számvetést is megkövetel szerzőjétől.

Nehéz év áll a Mazsihisz mögött. Új vezetéssel indult neki az új esztendőnek. Sok megoldandó feladattal, évtizedes hiátusokkal. Melyik közülük a legfontosabb? Nem könnyű megtalálni erre a választ. Mint annyszor a múltban, most is

érdemes őseink bölcsességét segítségül hívni: hogyan, milyen irányba lehet elindulni közös sorsunk útvesztőjében. Simon rabbi mondotta egykoron: *háromféle korona létezik. Talán a legfontosabb a Tóra koronája, aztán a papi méltóság koronája, és nem felejthetjük ki a mindnyájunk életét befolyásoló királyi koronát sem. De mindennél többet ér a jó hírnév koronája (Atyák 4.13).*

Jó hírnév, mondta Simon rabbi kétezer évvel ezelőtt, s ma egy korszerű menedzser azt mondaná, megfelelő goodwill. Egy évvel ezelőtt a Mazsihisz jó hírneve súlyos hiányokkal küzdött. Képviselői, érdekvédelmi képessége egyre

kevésbé felelt meg a rendkívül bonyolulttá vált társadalmi és közönségi elvárásoknak. A Szövetség súlya csökkent, a magyarországi zsidó közéletben szövetségeseink vagy barátaink száma egyre kevesebb lett. A helyzet azonnali változtatást igényelt.

Bölcsseink tanácsát követve, az elmúlt egy esztendő a jó hírnév koronájának visszaszerzése jegyében telt el. Elkészült egy olyan részletes szervezeti és működési átvilágítás, amellyel a társadalmi vezetés számára transzparenssé váltak a belső folyamatok. Elkezdődött a feltárt hibák kijavítása, a hiányzó szabályzatok pótlása, megszűntek rossz beidegződések, hatékonyabbá vált a működés, takarékosabbá a gazdálkodás – s a folyamat még csak az elejénél tart. Ezen az úton lépten-nyomon érdekek sérülnek: egyéni érdekek. A Mazsihisz új ars poeticája szerint azonban a szervezetnek a közösség érdekeit kell előnyben részesítenie. A Szövetség ugyanis a budapesti és a vidéki hitközségek fejlődéséért dolgozik, forrásait a hitközségek és a mindenki számára létfontosságú intézmények felé kell irányítani.

Különlegessé tette az elmúlt esztendőt a holokauszt hetvenedik évfordulója is. Talán az utolsó olyan kerek évszámról van szó, amikor a szenttanúk, a holokauszt túlélők még közöttünk vannak. Közösségünket rendkívüli felelősség terheli, hogy az emlékezés méltó, a történelmi visszatekintés hiteles legyen. Ebben nem lehet nagyvonalúnak lenni. A Mazsihisz az elmúlt esztendőben ebben a kérdésben – talán a világégést követően először – nem volt hajlandó még a hatalom felé sem engedményeket tenni. Konfrontációra kényszerült a kormány emlékezetpolitikai hibái miatt. Az őszinte emlíkezés iránti igényt és következetességet a magyarországi zsidóság tagjai heves

SCHWEITZER JÓZSEF

Újévi köszöntő 5775

Aki megőrzi száját és nyelvét (az igaztalan beszédétől), megőrzi lelkét (lelkiismeretét) a megpróbáltatásoktól, így tanítja a Szentírás. Szavait még tovább viszi a hagyományos irodalom.

Mondván: cselekedeteitek legyenek méltóak a szentséghez.

Mit értünk a szentség alatt? Az erkölcsi javak prófétai megfogalmazású egységét: igazság, jog, jó lélek, irgalom. Vagyis a jóra való törekvés. A világ nagy részében az újév főként a vidámság megnyilatkozásaival telik el. Szerre a világban készülnek a fényképek az újévi karneválok túlradó, vidám jeleneteiről.

A mi szent vallásunk nem az örvendezés elvetésének vagy megtagadásának az emberélethez nem illő erőfeszítését kívánja, de az újév ünnepét nem a karnevál, hanem a komolyság szenteli meg. Ez többek között annyit jelent, mint törekvést szavaink és cselekedeteink egységére. Újév és Engesztelőnap templomi áhítatában mód nyílik a komoly lelkiismeretvizsgálatra. Amikor imádságban ahhoz fordulunk, aki a szívek vizsgálója, a Mindenhatóhoz, akkor ezt a vizsgálatot magunknak is el kell végeznünk, és legalább magunk előtt be kell vallanunk, ha eltévedtünk volna az élet sokszor kanyargós útjain, s nem mindég a szó és a tett egysége lenne jellemző szent példákra és tanításokra nevelhető etikai világunkra. A szavaink és gondolataink között eltévedtünk, és ezért különbségek állnak elő. Itt e szent alkalom, hogy megbánjuk azokat, s ha lehetőség van rá, aktív módon, cselekedetekkel a megbánás tényét bizonyítsuk is.

Tisztelt Barátom, e kitűnő lap főszerkesztője, kollégám a szent szolgálatban, azt kérte tőlem, írjam meg, mit kívánnék szeretett hittestvéreinknek az új esztendőre.

Mit válaszolhatnék mást e kedves kérdésre, mint hogy kívánom a nyugodt lelkiismeret adta lelki békességet, amiről fentebb próbáltunk szólni. A fizikai egészséget, az anyagi ellátottságot s olyan életkörülményeket, amelyek között a társadalomban jelentkezhetnek ellentétes nézetek, de nem jelentkezhetnek ellenséges indulatok. Kívánságaim nem lennének teljes körűek, ha nem kívánnám a sokat provokált és bírált Izraelnek a békességet, s hogy ez a békesség kiterjedjen szomszédokra és nem szomszédokra.

Mi, akik tanúi voltunk egy világháború borzalmainak, az előttünk járó generáció az első világháború retteneteinek, valljuk, hogy a háborúk esetenként szükséges rosszak, amelyekkel élni kell netán, de következményeikben múlhatatlan a könnyek patakzása, gyermekeiket vesztett szülők jajkiáltása, a szenvedés szinte leírhatatlan módon történő megjelenése. Nemhiába választotta Izrael népe a SÁLOMOT, a BÉKESSÉGET köszöntése szavául. Hétköznapon, szombaton egyaránt ezzel a szóval köszöntjük egymást, s az e szóval kifejezett áldást szeretnők megvalósítani imádságainkkal és cselekedeteinkkel.

Mit kíván egy szerény rabbi az új év köszöntésekor hittestvéreinek s e határokon túl minden jóakarátú népnek és embernek: BÉKET!

A béke áldása legyen valósággá minden békét őszintén szerető népen, közösségen, családon.

Ebben a szellemben kívánunk sono tajvót, boldog, áldott jó ünnepeket az új esztendőre minden hittestvéreinknek.

TORDAI PÉTER

Mikor érnek véget a félelmetes napok, a jámim noráim?

Az újévüinktől, ros hasánától jom kippurig tartó tíz nap az önvizsgálat ideje, amely arra kényszerít engem és minden zsidót,

hogy gondoljunk végig az elmúlt esztendő, tetteinket, szavainkat, és a jövőre vonatkozó terveinket is, hiszen Isten mindenki felett ekkor ítél, s dönt afelől, milyen időszak várjon rá. Ros hasánára a hitközségi vezetők az Új Élet felkérésére évről évre cikket írnak a magyar zsidóság, az olvasók számára.

Az elmúlt év volt talán a legnehezebb 1956 óta a budapesti zsidóság számára. A holokauszt 70. évfordulójára történő méltóságteljes készülődést külső és belső viták váltották fel, annak ellenére, hogy Heisler András elnöktársam éppen ettől óvott tavaly ilyenkor e lap hasábjain: „fejezzük be egymás bántását, emeljük fel büszkén a fejünket, és mutassuk meg országnak-világnak azokat az értékeket, melyeket évtizedek óta képviselünk, vagy melyeket az utóbbi negyedszázadban létrehoztunk”. Úgy érzem, mindenki felteheti – velem együtt – a kérdést, vajon mindent megtett-e azért, hogy megmutassuk értékeinket, hogy megszűnjenek az önpusztító belső viták, harcok, s a magyar zsidóság élete jobbra legyen?

Elgondolkodom, hogy mit követünk el, mit rontottunk el 5773-

(Folytatás a 2. oldalon)

SCHÖNER ALFRÉD

„...s az a legfontosabb, hogy soha ne féljünk...” Ros hasáná 2014/5775

Imával szálljon fohászuk az Egek Urához az életért, hogy újból együttesen mondassuk el a klasszikus szavakat:

שהחיינו וקימנו וחגיענו לזמן הזה

„Áldott legyen az Örökkévaló, a Világ Alkotója, aki életben tartott bennünket, s megengedte számunkra, hogy megérjük ezt a mai napot.”

Ismét eltelt egy év, a háttérben sok-sok esemény. A szívünkben, a lelkünkben a legmélyebb pontig odaégette nyomát a 21. századi történelem tizenegyedik polgári esztendeje. Sok mindent tanultunk, tapasztaltunk, talán mégis több bennünk a kérdés. Kaptunk még egy évet itt a földi életben, ugyanakkor elvesztettünk ismerőst, barátot, hősi halottakat, a modern kori Izrael védelmezőit.

כל העולם כולו גשר צר מאוד

„Az egész világ olyan, mint egy szűk, mint egy keskeny híd”, amelyen végig kell mennünk.

והעיקר לא לפחד כלל

„S az a legfontosabb, hogy soha ne féljünk ezen az úton.”

E szavakat fogalmazta meg az 1772 és 1810 között a chászidizmus negyedik nemzedékének egyik legreprezentatívabb, legkiválóbb egyénisége, szelle-

(Folytatás a 2. oldalon)

(Folytatás a 2. oldalon)

MEGHÍVÓ

2014. szeptember 21-én,
vasárnap, délelőtt 9.30 órakor
a Rákoskeresztúri temetőnkben
(Budapest X., Kozma u. 6.)
a mártíremlékműnél,
utána az ismeretlen
munkaszolgálatos
emlékművénel

gyászmemorialis

tartunk mártírhalált halt
drága hittestvéreink emlékére.
Az emlékbeszédet
Totha Péter Joél rabbi tartja.
A kántori funkciót
Tóth Emil főkantor látja el.
A megemlékezésre tisztelettel
meghívjuk hittestvéreinket,
és megjelenésükre számítunk.

Budapesti Zsidó Hitközség
Chevra Osztyála

HEISLER ANDRÁS

„Mindennél többet ér a jó hírnév koronája...” (Atyák 4.13)

(folytatás az 1. oldalról)

Érzelmekkel jutalmazták meg. A Szövetség mellé álltak civil szervezetek és a véleményformáló zsidó értelmiség. A magyarországi emlékezetpolitikai kérdésekben olyan egységet sikerült kovácsolni, amelyre a történelemben még nem volt példa.

A Mazsihisz törekvéseit a nemzetközi zsidó szervezetek először még csak szimpátiával követték, később nyilatkozataikban és aktivitásukban egyértelműen a Szövetség mellé álltak. Mindenki tudja, izgalmas és nem kevés veszéllyel járó kísérletbe fogtunk. Kelet-Közép-Európában ugyanis nincs bevett gyakorlata annak, hogy egy lokális zsidó közösség ennyire egyértelműen kitartson elvei mellett. A Zsidó Világkongresszus, az Európai Zsidó Kongresszus, a Jad Vase Intézet és a washingtoni Holokauszt Központ ugyanúgy szolidáris a Mazsihisz törekvéseivel, mint a politikailag nagy jelentőségű IHRA (International Holocaust Remembrance Alliance) kormányok közötti nemzetközi szervezete. Jó híre lett a Mazsihisznek nemzetközi relációban is.

Mindeközben a Szövetség folyamatosan végzi napi aprómunkáját. Működnek az intézmények, működnek a taghitközségek zsinagógái, működik a szociális háló, történelem fejlesztések, beruházások, létrejönnek új projektek, kiállítások. Zoltai Gusztáv huszonnégy évnyi ügyvezetői regnálását követő drámai döntése sem törte meg a működés folyamatosságát. E helyről illeti köszönet több évtizedes munkájáért, a rendszerváltást követő történelmi korszakban tanúsított zsidó kiállásáért, s most, hogy közeledik a nyolcvanadik évéhez, bölcs lemondásáért.

Különleges év volt az 5774-es zsinagógai esztendő. Európában látványosan nőtt az antiszemitizmus. Van, ahol a szélsőséges muzulmán mozgalmak által fertőzött, máshol pedig a jól ismert tradicionális történelmi antiszemitizmus bázisán. Van, ahol fizikai atrocitások érik a zsidó közösségeket, s voltak olyan esetek, ahol hidegvérrel gyilkoltak le embereket zsidóságuk miatt.

Európában, az Európai Unióban! S vannak országok – köztük Magyarország –, ahol egyre erősebben találkozunk a verbális, vagy akár a parlamentbe is betüremkedő közéleti antiszemitizmussal. Hatékony jogi munkára, az események folyamatos követésére és az önvédelmi képesség növelésére van szükség. A jogi munkát jó minőségben gyakorolják chábád testvéreink, a monitoringozást önállóan, a korábbinál magasabb szinten végzi önkéntesével a Mazsihisz, és közben a közösség védelme érdekében is tettünk lépéseket.

De az Izraellel való kapcsolatunk is különleges. Nem a ráció vezérli, hanem ez egy igazi szerelem. Gyermkeink, testvéreink, rokonaink és barátaink otthonáról van szó, s Izrael mellett minden körülmények között ki kell állni. Izrael önvédelmi joga nem megkérdőjelezhető – ez volt az üzenete annak a néhány héttel ezelőtti forró hangulatú nagygyűlésnek, melynek legalább hatezer résztvevője hangosan tüntetett Izrael mellett. Ez volt Európa második legnagyobb Izrael melletti rendezvénye.

Fontos, hogy büszkékké legyünk eredményeinkre! A Mazsihisz és taghitközségei az elmúlt zsinagógai esztendőben számos sikert tud-

hatnak magukénak. A szinte képtelen közéleti környezetben is méltó volt a hetvenedik évfordulón rendezett megemlékezésorozat. Számos vidéki megemlékezésen személyesen is részt vettem, s a helyi zsidó közösségek – sok helyen az önkormányzatokkal együttműködésben – ragyogó munkát végeztek. Az élénk budapesti zsidó élet mellett vidéki városainkban egyre több helyen tudunk istentiszteletet tartani. Önálló kulturális események, kiállítások és rendezvények színesítik a közösségek munkáját. Natan Sharansky, Izrael Államának egykori minisztere, a Szohnut jelenlegi elnöke a londoni Jewish Chronicle című újságban a napokban mégis akként nyilatkozott, hogy az európai antiszemita hullám a diaszpóra megszűnését vetíti elénk. Elismerve helyzetelemzésének pontosságát, a levont következtetéssel vitába szálltam. Az európai diaszpórák – köztük a magyarországi közösség – a jelenlegi nehéz helyzetnél lényegesen nagyobb történelmi katalizmák után is képesek voltak újjaszerveződni. Mindenki tudja, hogy a holokauszt okozta veszteségeket soha nem lehet pótolni, sőt azt is meg lehet jövedőlni, hogy egy európai krízist követően a zsidó közösségek helyzete nem lesz ugyanaz, mint az elmúlt évtizedekben volt. Egy zsidó közösségi vezetőnek azonban abban kell hinnie és azért kell dolgoznia, hogy az európai diaszpóra fennmaradjon, és értékes része legyen a világ zsidó közösségének.

Nem kevés ez, különösen akkor, amikor a zsidóságon belül egyéni érdekek mentén különös erők szerveződnek – közösségi érdekek ellenében. Jó hírnököt újra vissza kell majd állítani. Ez a jövő esztendő feladata lesz – de elkerülhető lett volna. Meg kell őrizni a Mazsihisz erejét és egységét, mert csak így lehet hatékony érdekképviseletet ellátni, a magyarországi zsidóság érdekében hitelesen megjeleníteni. Érdemes újra az Atyák könyvéhez (1,7) fordulni: „*Tartsd távol magad a rossz szomszédától, ne barátkozz vele, és ne hidd, hogy megmenekülhetsz a büntetéstől.*” A Misna a szomszéd fogalmát ráadásul tágasan értelmezi. Lehet az igazi lakó-szomszéd, de lehet olyan is, akivel együtt kell dolgoznia az embernek. A lényeg, hogy a „rossz emberrel” szemben teljes izoláltságot ír elő, annyira, hogy tőle még Tórást sem szabad tanulni. Meg kell tisztulnunk a „rossz” emberektől, meg kell tisztítani közösségünket rombolásuktól. Súlyosak e szavak, de a problémákkal való őszinte szembenézés nélkül valóban el fogunk veszni. A jövő a tét, ezért kell dolgozni, ha kell, harcolni, keményen, állhatatosan. Küzdeni azért, hogy fennmaradjon Magyarországon az a gazdag neológ és ortodox tradíciókkal rendelkező zsidóság, mely a magyar társadalomnak évszázadok óta szerves alkotója.

Nekünk az a dolgunk, hogy ápoljuk több ezer éves vallásunk gyakorlatát, hogy bevonjunk minél több zsidót közösségi programjainkba, hogy elhívjuk zsinagógáinkba azokat, akik eddig nem voltak ebben társaink, hogy a fiatalokat megtanítsuk a zsidó értékekre, hogy lehetőségeket biztosítsunk számukra a megismerkedésre, hogy legyenek zsinagógai esküvők, hogy legyen sok bris, hogy mindenkinek módja legyen a kóser ételek közötti választásra, hogy sokaknak legyen alkalmuk a héber

nyelv tanulására, hogy szeressünk együtt lenni, s hogy megtanuljuk szeretni a Mindenhatót.

Rövidesen beköszönt egyik legnagyobb ünnepünk, ros hásaná, a zsidó újév, ami egyben az újrakezdés ünnepe is. Szlichoti imáink elmondásával bűnbocsánatért könyörgünk.

Ezeket az imákat az újévet megelőző héten, mindig hajnalban mondjuk, egészen jom kippur napjáig. Számvetést készítünk, mérlegre tesszük cselekedeteinket: mi az, amin változtatni akarunk, merre menjen tovább az utunk.

Majd ragyogó fénybe borulnak templomaink, a sófár több ezer éves ünnepre hívó hangja még azon testvéreink lelkéig is eljut, akik egy-egy zsinagógai esztendőben csak néhányszor látogatnak közeink. S mikor megszólalnak a közösségbe hívó kürt hangjai, akkor mindenki gondolkozzon el elkövetett bűneiről, bánjuk meg azokat, és imádkozzunk. Imádkozunk, hogy beirattassunk mindnyáján az Élet Könyvébe.

Optimista vagyok, közösségi vezetőként mi mást tehetnék. A magyar zsidóság legnagyobb része nyugodt szívvel nézhet fel az égre. Mind a vallásukat gyakorlók, mind zsidó identitásukat más formában megélő testvéreink közül már bizonyára sokan meglátogatták halottaikat, és tudásuk szerint foháskodtak azok lelki békéjéért. S miközben tekintetünket az égre vetjük, nekünk nem kell attól retgünk, hogy közeledik-e rakéta otthonunk felé. Mert a felemelő ünnepi hangulatban nem felejtkezhettünk meg arról, hogy az Izraelben élő zsidók az ünnep alatt is veszélyben vannak. Közép-Kelet-Európa legnagyobb diaszpórájának tagjaiként kérjük majd együtt arra a Teremtőt, hogy adassék béke Izraelnek, s a beköszöntő 5775. zsinagógai esztendőre a Mindenható írja be mindnyájunk nevét az Élet Könyvébe.

Kívánok valamennyi zsidó testvéremnek *sáná tová tikátévút*.

TORDAI PÉTER

Mikor érnek véget a félelmetes napok, a jámim noráim?

(folytatás az 1. oldalról)

ban, hogy az 5774-es esztendőt Isten ilyennek rendelte. Majd talán történezeink egykor kiderítik. Az 5774-es év hibáit és erényeit mindenkinek különösen fontos végiggondolnia, hogy tanulhasson belőle.

A kormányzattal folytatott vitákban sokan szereztünk sebeket, s úgy éreztük, a magyar zsidóságot bántó kijelentések, tettek nem a harmonikus együttélést, hanem a hatalom és a zsidóság közötti feszültség kiélezését szolgálták. Idegenrendészeti intézkedésnek nevezni ezrek deportálását érzékeltenségre, lelki ridegségre vall. A zsidó gyermekek meggyilkolását bemutató múzeum létrehozásánál az érintett testületek véleményének vitatása, nyilatkozatháborúba sodródás; majd a német megszállási emlékmű ellen fellépők kérésének negligálása, sőt néhányuk rabosítása, majd az emlékmű át nem adásos átadása jelzi: talaját vesztette a racionalitás. Tavaly súlyosan megerhelődött a kormányzat és a magyar zsidóság viszonya annak ellenére, hogy nem egy kormányzati szereplő, miniszter, pol-

SCHÖNER ALFRÉD

„...s az a legfontosabb, hogy soha ne féljünk...” Ros hásaná 2014/5775

(folytatás az 1. oldalról)

mi vezetője, a híres s a mai napig hatalmas népszerűségnek örvendő egykori tanítómester, rabbi Nachman Mi Breslov, más néven Nachman Meumann. A Likuté Maharan, Tanja 48. oldalán írta le e jámbor tudós halandó életünk egyik kvintesszenciáját.

Ünnepi üzenetemben hidakról kívánok szólni.

Hidakról, amelyek összekötnek.

Hidakról, amelyek időnként elválasztanak, melyek folyókat vagy mély völgyeket hidalnak át.

Hidról, amelyet rabbi Nachman Mi Breslov az emberi élethez hasonlított.

1. Mostari híd

Nem olyan régen oktatóinkkal, munkatársainkkal, hallgatóinkkal, mintegy autóbusznyi különítménnyel Boszniába és Horvátországba látogattunk. Tanulmányi kirándulásunkon végigjártuk e két gyönyörű ország zsidó nevezetességeit, melyek az európai zsidóság kultúrájának, e kultúra összességének is marandó alkotásai. Pontosabban fogalmazva, az elpusztult emlékek nyomában jártunk, leróva a kegyeletet azokon a helyeken, ahol egykoron őseink éltek és dolgoztak mindaddig, amíg el nem sodorta őket a történelem áradata, a gyűlölet vihara.

Az első helyszín Mostar volt, amelynek talán leghíresebb látványossága a magyar festőművészet kiemelkedő alkotója, Csontváry Kosztka Tivadar által is megfestett mostari híd. Egyesek azt tartják, hogy már a római korban híd kötötte össze a gyönyörű Neretva folyó két oldalát, de erről a különleges építészeti csodáról, a mostari hídról csak 1452-ből maradt fenn az első írásos feljegyzés.

A híd mindkét oldalán évezredek óta laktak. Az egyik oldalán az egyik hatalmas világvallás képviselői, a másik oldalán egy másik világvallás hívei. Egyedül ez a híd kötötte őket össze. A két oldalon élő népességet más nem nagyon fűzte egybe, inkább ellenségeskedés, mi több, gyűlölködés, villongás, időnként háború dúlt. De e keskeny híd fizikailag mégis összekötötte őket. Nehezen járhatóan, bizonytalanul ingatag módon, habár időálló kőből épült. A több mint négyszázötven esztendő híd életének kétségtelenül legtragikusabb napja 1993. november 9. volt, amikor a délszláv háború idején horvát tankok pár óra alatt szétlőtték. Megsemmisítve, darabokra bombázva azt a vékony szálát, a kőből alkotott törekeny kapcsolatot, amely évszázadokon keresztül büszkén emelkedett a város fölé és hirdette, hogy mégis összeköti valamilyen módon a két világot, a két gondolkodást. A háború végét követően azonban mégis újjáépítették. A magyar műszaki kontingens katonái is segítettek a rekonstrukciót. A híd ma újból járható a gyalogosok számára. Tankok, fegyverek többé nem mehetnek át rajta. Csak emberek, akik békében, nyugalomban és szeretetben kívánnak élni.

Amikor Mostarban jártunk, láttuk az újjáépített mostari hidat.

Elhagyva a világörökséget képező csodálatos építményt, nem olyan messze egy szinte üres telket láttunk, amelyet kerítéssel vett körül a helyi önkormányzat. Maga a kerítés feltűnő a maga nemében. Több helyen mágn dáviddal és menórával ölelt díszítés borítja. Megálltunk ott. Nagy nehezen bejutva a telekre, egy picinyke panelből készített épületre leltünk. Az oldalán ékes bosnyák nyelven és a könnyebbesség kedvéért angolul a következő felirat volt olvasható:

Jevrejszka sinagoga
Jewish synagogue
Investitor grad Mostar
City of Mostar

(folytatás a 3. oldalon)

Csontváry: Római híd Mosztárban (1903)

viták, a kezdeményezések talpra ugrasztották a magyar zsidóságot, s feszült figyelem követi vezetőinek minden lépését, nyilatkozatát. Ez a Holokauszt-emlékévé legjelentősebb hozadéka, hogy a holokauszt-generáció gyermekei, sőt unokái is a korábbiaknál alaposabb érdeklődéssel fordultak a magyar zsidóság intézményei és Izrael felé, sőt a vallás, a zsidó hagyományok felé is. Az újabb terhek alatt nem megerőlyödött, de megerősödött a gerincünk, s megélhettük azt, hogy az antiszemita által kiváltott korábbi ijedelmünket felváltotta az ökölbe szorított kezű elszántság: nem vagyunk hajlandóak félni soha többé. Ezt hozta a Holokauszt-emlékévé és 5774 – s lássuk be, ez a zsidó közéleti fordulat minden pénzügyi támogatásról való lemondást megért.

Sorscsapások zúdultak a világ zsidóságára is, mint ahogy több ezer rakéta Izraelre. A támadott Szentföld védekezik, harcol, s a legnagyobb áldozatokat, miként a történelemben mindig, most is a nők és gyermekek hozzák. A Franciaországból érkező riasztó hírek, a növekvő európai antiszemitizmus is jelzi, szükség van az egymással való szolidaritásra itthon és a határokon túl egyaránt. Vajon miképp élnék meg azok, akik Magyarországon Izrael ellen tüntetnek, ha magyar falvakat, közössé-

(folytatás a 3. oldalon)

SCHÖNER ALFRÉD

„...s az a legfontosabb, hogy soha ne féljünk...” Ros hasáná 2014/5775

(folytatás a 2. oldalról)

Mostarban patinás, sok évszázados zsidó közösség élt. A második világháború ezt is megsemmisítette. 137 mártírja van a genocídiumnak. Emléküket a zsidó sírkertben a szomorú fűzfák árnyékában őrzí egy műves emlékmű. A mostari hagyomány szerint, és ebben megegyeznek mind a két világvallás helyi reprezentánsai, ha felépül egyszer újból a zsinagóga, ha betelepszik zsidó közösség újból e régi városba, a mostari hídon, a kapcsolatteremtés, ma úgy is mondhatnánk, a párbeszéd hídján, e nehezen járható hídon először majd a zsidóknak kell végigmenni, noha Mostarban jelenleg egyetlenegy zsidó sem él.

2. A Húrok hídja Jeruzsálemben גשר המיתרים

Az örök főváros, Jeruzsálem különleges földrajzi adottságait kihasználva, a több ezer éves, illetve sok száz éves épületek árnyékában építészeti királynóként magaslik ki a város új ékessége, a Húrok hídja. Építészé korunk egyik legnagyobb hídépítő zsenije, a spanyol születésű Santiago Calatrava Valls, aki szobrászként is nemzetközi elismertséget vívott ki magának. A Jeruzsálemben 2000-ben elkezdett, és az ország 60. születésnapján, 2008-ban felavatott új híd, a Húrok hídja eddigi munkálkodásának koronája.

A demográfiaailag erősen megnövekedett lakosságú főváros, a vallási árnyalatok sokszínűségének helyt adó város, amelyről a zsoltáros költő úgy ír:

עיר שחבורה יחד

azaz az *egységes* főváros, Izrael örök fővárosa, Jeruzsálem. A nagy monoteista vallások képviselőinek legfontosabb zarándokhelye, és nekünk, zsidóknak, a legfontosabb hely a világon. Hiszen ott van a Siratófál, ahonnan

אין זזה שכינה מכותל מערבי

soha nem távozott el az isteni jelenlét”.

Az ezredforduló első éveiben kezdték meg a túlzásúft város közlekedési rekonstrukcióját, megreformálását, aminek középpontjában egy, az egész várost

átszelő villamoshálózat áll. Jelenleg kb. 14 kilométer készült el, de egy-két esztendő múlva már fél Jeruzsálemet be fogja hálózni, megkönnyítendő a közlekedést az emberek és talán az ideológiák között is.

Központjában a Geser Há Métérim, a Húrok hídja, mely százhuszonkét méter magas, és a domináns szerkezetű elemként funkcionáló úgynevezett megtört oszlopról hatvanhat kábel, húr tartja a hidat, pókháló szerkezetű struktúrát alkotva.

Ha éjszaka nézed a kivilágított csodát, a Húrok hídját, azt a képzetet kelti, mintha a mennyekből hullana alá. Hozzá tartozik a mennyei Jeruzsálem földi valóságképéhez. A Geser Há Métérim, illetve maga a hálózat összeköti a város sokarcú, más-más vallású és más-más etnikumú részeit. Nem szétválaszt, hanem összeköt. Ölelő karja gyengéden borul az egymástól időnként mégis oly távol álló részekre, ahol más és más nyelven, más és más hitelvek alapján, de az egy Isten szellemében fohászknak a Világ Alkotójához, hogy a város ne csak **עיר שלום** , a teljességre törekvő városa, hanem **עיר שלום** , a béke városa is legyen örökre.

3. A könyvek hídja

Nem is olyan régen korunk egyik kiváló, Pulitzer-díjas újságírója könyvet jelentetett meg a 20. századi zsidóság egyik legnagyobb tudósa, Scheiber Sándor halálának huszonötödik évfordulójára. Az emlékkötet címe: A könyvek hídja. Az író kötetének bevezetőjében a következőképpen fogalmaz: „Scheiber Sándor nagyszülei aranylakodalmán beszédét így fejezte be: Azt tartja a héber mese, hogy az idők végén a népek tüzes szakadék felett mennek át. Mások vashídon vonulnak, mi azonban papírhídon, melynek pillérei könyvtéglákból lesznek. S az idők végén a papírhíd erősebbnek fog bizonyulni, mint a vashíd. Értékek meg, hogy a papírhíd, a könyvek hídja átvezet a könnyek tengerén, emberek, népek és országok felé, és legyetek büszkéek, hogy ti is segítettétek megépíteni egy élet munkájával az emberiségnek az egész emberiséget összekötő nagy hídját.”

Vajon milyen lehet a könyvek hídja?

Biztosan szent iratok, világirodalmi remek, a tudományok sokaságát magukba ölelő kötetek, és legújabban talán már a legmodernebb ún. adathordozók képezik elemeit. A mi könyvünk hídja a T'nachon és a talmudi hagyományokon alapszik. Azon a zsidó tradíción, amely a formák aranyleplel védi a minden-nél fontosabb tartalom lelki üzenetét.

Ilyenkor, nagy ünnepeinken, a zsidó hagyományok szerint is nyitva a Nagy Könyv.

Beleíratik, majd megpecsételtetik minden ember sorsa az Örökkévaló akarata szerint.

Ezért imádkozunk:

אבינו מלכנו צור ישראל וגואלו

Mennyei Atyánk, Világ Alkotója, Izrael Szirtje és Megváltója! Tekints le ránk a magasságokból, fogadd el elhangzott és elhangzó imádságainkat! Atyánk, Királyunk! Nyisd meg az ég kapuit imádságaink előtt, s írj be valamennyiünket az Élet Könyvébe!

A Világ Alkotójának áldása legyen Izraelen, hogy béke lehessen határai között, a világ zsidóságán, az egész emberiségen. Imádkozunk, hogy ne legyen több terror s ártatlanok halála. Béke és biztonság legyen szülőföldünkön, közelben és távolban egyaránt!

Imába öntött gondolatokkal fordulunk a Mindenhatóhoz, hogy a következő év legyen a megértésé, a szereteté, a szorgalomé, a teljesítményé! Virágozzanak és fejlődjenek intézményeink!

כתיבה וחתימה טובה

E gondolatokkal köszöntöm Testvéreinket, és kívánom, hogy a Világ Alkotója írjon be bennünket az Élet Könyvébe, fogadja kegyesen és irgalommal fohászainkat!

TORDAI PÉTER

Mikor érnek véget a félelmetes napok, a jámim noráim?

(folytatás a 2. oldalról)

geket lónének a magyar határokon túl? Akkor is a támadók pártjára állnának? Aligha.

El kell gondolkodnunk azon is, hogy mindent helyesen tettünk-e a Hitközség kebelén belül. A belső viták nemcsak kiélezettek, hanem talán sorsdöntőek is voltak. Engem aggodalommal tölt el a magyar neologian és a magyar zsidóságon belül kialakult egymásnak feszülés, és az is, hogy milyen sokan szorították háttérbe saját érveik diadaláért a budapesti zsidóság érdekeit. Nagyon sokan jelezték, hogy bár a Budapesti Zsidó Hitközség a vallásos zsidóság képviselője, és közgyűlése azon küldötteket tömöríti, akiket a zsinagógák hívei delegálnak, mégis figyelembe kell vennünk azon tízezrek véleményét, akik a zsinagógákat ritkábban keresik fel, de a közösség világi vezetőinek és a rabiknak a véleményét meghallgatják, elolvassák, s magukat zsidónak tekintik. A kérdés csupán: hogyan? Hogyan csatornázza be a BZSH és/vagy a Mazsihisz a teljes magyarországi zsidóság véleményét döntéseinek meghozásába, miközben aktuális alapszabályai erre nem adnak megfelelő módot? A jövő kérdése tehát az is lehet, hogy a zsinagógákban miképpen láthatunk mind többeket, és/vagy ki tudunk-e alakítani olyan szervezetet, amely nyitott az ötletekre, újabb csoportok befogadására, s képes a belső hitközségi viták pontosabb artikulálására, a nyilvánosság számára érthetőbbé tételére? Amitől vezetőségünk nevében is óvtunk mindenkit, az mégis meg-

valósult: tört ült a szakadás. Közben erősödnek a független zsidó közösségek, aközben a széthúzás a BZSH-t és a Mazsihiszt gyengíti. Vajon a mai vitázók végiggon-dolták, hogy nem járnak-e úgy, mint I. Pürrhosz épeiroszi király, aki egy csatája után azt mondta: „még egy ilyen győzelem, és nem marad több katonám”? A csaták azért értelmetlenek, mert a BZSH és a Mazsihisz vezetése éppen arra törekszik, hogy megerősítse, megtisztítsa a szervezetet, és 21. századi körülmények közé emelje a val-lásos magyar zsidóság intézményeit. Erről az útról letérni s visszaforgatni a történelem kerekét, bűn és hiba egyszerre.

A BZSH elnökeként elsődleges fontosságú számomra, hogy léte-sítményeinket a zsinagógáktól a temetőikig fejleszteni tudjuk, az or-vosi ellátásban részesülők, az okta-tásban részt vevők számát növel-jük, a zsidó kultúra virágzását, is-mertségét biztosítsuk. Ehhez pedig megújulásra képes, jól felépített, átlátható szervezet szükséges, amely mentes az autarkiaiktól, sze-mélyes függőségektől, de mind több forrással rendelkezik céljai megvalósításához.

Ezért nehéz szívvel nézek elébe a félelmetes napoknak, hisz érzem a kialakult helyzet hatalmas kihívá-sát. Kimegyek én is a Duna partjá-ra, a folyóba szórni a keservek morzsáit, hogy jövőre se tévesszük el az igaz utat. Az 5774-es esztendő szinte minden napja súllyal nehe-zedett ránk, s hiszem, hogy 5775 ennél jobb lehet, s fellélegzést hoz mindannyiunknak. S ha jom kip-purral le is zárulnak a félelmetes

napok, nem feledhetjük: valójá-ban még nem értek, nem érhettek véget, amíg az előttünk álló felada-tokat meg nem oldottuk. Érezzük át ünnepeink hatalmát lelkünk-ben, hogy megszolgáljuk a boldo-gabb jövőndőt!

Sáná tová tikátévu!

IZRAEL

Mit várhatunk 5775-től?

Itt, Izraelben, a mindennapok beosztása jórészt a Gergely-naptár szerint bonyolódik. A bankok, vállalatok elszámolása is, és a legtermészetesebb, hogy a tanév itt is szeptember elsején kezdődik. Csak a vallási ünnepeket és a jeles évfordulókat – mint például a Függetlenségi Nap, Jeruzsálem Napja – tartják a zsidó naptár szerint, így mindezek mozgó ünnepek, a polgári naptárnak (luách ezráchi) nevezett Gergely-naptárban minden évben más és más napra esnek. Hagyománytiszteletből a legtöbb izraeli sajtóterméken feltüntetik a zsidó naptár szerinti napot is, de erre senki nem figyel oda.

Minden zsidó hónap újholdkor kezdődik. Legutóbb, augusztus 26-án, a hatodik hónap, elul köszöntött be. Szeptember 24-én este immár az 5775. év veszi kezdetét, amelyet a TÁV-SIN-ÁJIN-HÉ betűkkel jelölünk.

Tőlünk északra, a mérsékelt égöv országaiban szeptemberben már küszöbön az ősz. Nálunk még hosszú hetekig megreked a nyári forróság. Amúgy is forró nyarunk volt, politikai és honvédelmi értelemben is. Ki tudja, mit hoz az új év.

Mert új szelek fújnak, de nem hűs, felüdítő szelek. Éppen ellenkezőleg.

Izrael államválasása óta négy nagy háborút vívott: 1948/49-ben, 1956-ban, 1967-ben és 1973/74-ben. Mind a négyet, ha érzékeny áldozatokkal is, de fölényesen megnyerte.

Az utóbbi emberöltőben a hadsereg-hadsereg ellen vívott háborúkat felváltotta a terror. Ellenségeink megértették, hogy hagyományos, nyílt arccal vívott harc-cal nem tudnak győzni. A terror – a latin szó megfélemlítést jelent – legtöbbször nem katonák, hanem polgárok ellen irányul. És nem a harctérben, hanem a hátsószakban: szállodák halljában, bevásárlóközpontokban, éttermek-ben, repülőgépeken, autóbuszokon. Nincs többé front, nincs többé hátsószak, legalábbis e fogalmak klasszikus értelmében.

Izrael sikerrel vette fel a küzdelmet a belföldi terroriz-mus ellen: a sok vitát és kritikát kiváltó biztonsági falakkal, a párját ritkító hatékonyságú hírszerzéssel.

A nyolcvanas évek óta világjelenséggé nőtte ki magát a terror. Nagyjából ugyanazok alkalmazzák, akik itt, ellenünk elkezdték ezt a harcmódot. Elképzelhető, hogy a jövő nemzedékek történelemlényeiben 2001. szeptember 11-ét a harmadik világháború kezdeteként fogják említeni. Egy világháborúét, amely nem hasonlít a repülőekkel, tankokkal, puskákkal vívott eddigi két világháborúhoz, bár ilyenek is bőven akadnak.

Az egykor hatalmas, dicsőséges kultúrát, az arab-perzsa-török iszlámot, amely az algebrát, az orvos-tudomány és az építéset tekintélyes hányadát adta, mára a nagyvilág jobbára csak a dzsiháddal, a robbanóöves ter-roristákkal, az asszonyaikkal megalázóan bánó férfiak-kal, a foglyaikat-tűzszakait lefejező rémekkel, az euró-

pai nagyvárosok bevándorlógettóival azonosítja, ahová a helyi rendőrök nem mernek bemenni.

Valahol olvastam az övéi által meggyilkolt Anvar Szadat egyiptomi elnök mondását: „Egyetlen valódi arab állam létezik: Egyiptom. A többiek csak zászlóval ren-delkező törzsek.”

Igaza lehetett, bár hozzátehetne volna, hogy azt az egyet is a britek szervezték meg.

Ha körülnézünk az arab világban, szinte valamennyi szétesőben lévő, polgárháború sújtotta ország: Tunézia, Líbia, Szudán, Szíria, Libanon, Irak.

Egyiptom, Szaúd-Arábia, az Arab-öböl olaj-hercegségei, Marokkó és – egyelőre – keleti szomszédunk, Jordánia urai csak kíméletlen, kemény kézzel tudják fenntartani a nyugalmat.

Minden esély megvan rá, hogy az Iszlám Kalifátus vagy annak valamelyik rémálom-változata a közeljövőben megjelenjen határainkon. A Golán-fennsíkon, a határ szíriai oldalán hetek óta folyik az öldöklés a kormányerők és a különféle iszlamista lázadók között. Ha az utóbbiak győzedelmeskednek, ha a Kuneitra-határ az al-Kaida vagy az Iszlám Állam kezébe kerül, véget érhet a jom kippuri háború óta tartó nyuga-lom a szíriai határon.

Szíria „gleichschaltolása”, betagozódása egy Iszlám Kalifátusba északi szomszédunkra, Libanonra is megsemmisítő hatású lehet. „Ha minden rosszul megy”, vagyis ha az iszlamista erők győztesen bevonulnak Damaszkuszba, belátható időn belül egy északi fronttal is szembe kell néznünk.

Izraelnek nemcsak technikáját, hanem társadalmát is a legfejlettebbé kell tennie. Az élő test egészsége az azt alkotó sejtek egészségétől függ. Ugyanígy egy tár-sadalom hosszú távú életképessége is az őt alkotó embe-rek életlehetőségének, jólétének, elégedettségének a függvénye.

A halálos ellenségekkel körülvett Izrael Állam vezetőinek, döntéshozóinak gyors és nehéz határozatokat kell hoznia.

Netanjahu, Lapid és az izraeli gazdaság egyre nagyobb hányadát markukban tartó oligarcha családok önzést bátorító globálkapitalizmusa helyett a „jisuvnak”, az ország lakosságának egy összetartó, egymást köl-csönösen segítő közösséggé, egyetlen nagy kibuccá kel-lene összekovácsolódnia, hogy a jövő konfliktusait minél kisebb veszteségekkel tudjuk átélni, és a Zsidó Államot az eddig elért fantasztikus eredményeivel a várható megrázkódtatások ellenére átmenthessük azokra az időkre, amikor a világ többé nem lesz zsarolható a kő-olajjal, és a militáns iszlám oda kerül, ahová a spa-nyol-portugál inkvizíció, a német náciizmus és az orosz-szovjet bolsevizmus.

Halmos László

Az Elnökök Tanácsa határozatai

A napokban ülésezett a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségének (Mazsihisz) Elnökök Tanácsa fóruma, a testület, a Mazsihisz taghitközségeinek elnökeiből áll: a Budapesti Zsidó Hitközség (BZSH), a Magyarországi Autonóm Ortodox Hitközség (MAOIH) elnöke mellett tagja még az összes vidéki taghitközség vezetője.

Az Elnökök Tanácsa fóruma évente kétszer ülésezik, és a Mazsihisz stratégiai kérdéseinek kialakításában segíti a Szövetség munkáját.

A 2014. szeptember 7-én megtar-

tott tanácskozáson a Mazsihisz elnökének beszámolóját követően a vidéki temetők kezelésének új stratégiáját fogadta el a testület. Az Elnökök Tanácsa a temetőkkel kapcsolatban az alábbi állásfoglalást hozta:

Állásfoglalás (2/2014.09.07.): Az Elnökök Tanácsa egyetért a temetők kezelésének decentralizációjával. Egyben kinyilvánítja, hogy zsidó temetőket a Mazsihisz és taghitközségei tulajdonából átadni nem kívánnak: a temetők karbantartását továbbra is a Mazsihisz felügyelete alatt kívánják végezni. Ezzel párhuzamosan a rendezetlen tulajdonjogi temetők helyzetének jogi rendezését kezdeményezi. A Tanács kéri, hogy a kormány a temetők karbantartásának finanszírozását támogassa.

Az előzetesen kiküldött napirend szerint a hitközségi elnökök elosztották és megszavazták a felújítási alap igen szűkös keretét. A hitközségi vezetők nagy visszafogottsággal és a nagyobb rászorultságot szenvedő közösségek iránti szolidaritással hajtották végre a feladatot.

A tanácskozáson az utolsó, „egyéb” napirendi pont tárgyalása során nem várt fordulatként a Budapesti Zsidó Hitközség ügyvezetőjének kérdésére vetette fel az egyik vidéki elnök. Bár a testület tisztában volt azzal, hogy ebben a kérdésben jogi relevanciával bíró határozatot nem tud hozni, tekintettel arra, hogy a BZSH független jogi személyiséggel rendelkező szervezet, mégis a Mazsihisz taghitközségeinek elnökei szükségesnek látták állásfoglalásban rögzíteni véleményüket.

A szavazás során nagy többséggel (15 igen, 4 nem és 2 tartózkodás) fogadták el az alábbiakat:

Állásfoglalás (4/2014.09.07.): Az Elnökök Tanácsa erkölcsileg elfogadhatatlannak tartja, hogy legnagyobb taghitközségének, a BZSH-nak ügyvezető igazgatója olyan bizonytalan és zavaros előélettel, illetve bizonytalan háttérrel rendelkezik, mely rendkívüli kockázatokat hordoz. A Mazsihisz Elnökök Tanácsa felkéri a BZSH közösséget, hogy a taghitközség hívja vissza ügyvezető igazgatóját, annak érdekében, hogy a magyarországi zsidóság presztízsét a közéletben vissza lehessen szerezni. Egyúttal felszólítja Schwezzoff Dávid ügyvezetőt, hogy tisztázásról mondjon le.

A drámai nyilatkozatot követően a felelősség és a döntés kérdése egyértelműen a Budapesti Zsidó Hitközséghez került. Alapszabályuk szerint a BZSH elnöke az ügyvezető azonnali felmentését kezdeményezheti, de visszahívási joga kizárólag a BZSH közgyűlésének van.

A FIR békefáklyája Bulgária, Macedónia, Magyarország, Vatikán, Olaszország, Izrael után ért Hollandiába. Apeldoornban a FIR és a MEASZ nevében Hanti Vilmos koszorúzott azon a helyen, ahonnan 1500 zsidó beteget és ápolóikat hurcolták az auschwitzi haláltáborba. Képünkön: Hanti Vilmos mellett a bevándorlásokért felelős izraeli miniszter asszony.

Megemlékezés az Ezüsthánál a második világháború kitörésének 75. évfordulóján

A gyászos évfordulóhoz méltó idő, zuhogó eső fogadta az emlékeztetőket és az emlékezőket a Wesselényi utcai Ezüsthánál. 1939. szeptember 1. A náci Németország lerohanja Lengyelországot, és ezzel elkezdődik a második világháború. A hat esztendő sok millió ember pusztulását hozta, róluk is szóltak a szónokok szavai.

Navracsics Tibor külügyminiszter beszédében megindokolta, miért a Fánál zajlik az esemény. A magyar zsidóság leggyászosabb korszakát idézzük, és a pótolhatatlan zsidó áldozatokra emlékezünk – hangoztatta. Majd szólt a napokban hozott, szinte jelképesnek tekinthető határozatról, miszerint a Lengyelországot ért támadás évfordulója előtt néhány nappal Donald Tusk lengyel miniszterelnököt választották az Európai Tanács elnökévé.

Heisler András Mazsihisz-elnök

azokat a háború kitörését megelőző történelmi eseményeket sorolta fel, amelyeket Európa részvétlen hallgatása kísért.

Az otthoni és az itteni tanévnyitó kapcsán Ilan Mor izraeli nagykövet megemléltette, mindkét ország tanulóiban tudatosítani kell e tragikus nap jelentőségét. Ha akkor létezett volna Izrael Állama, alighanem más eredménnyel végződik a háború.

Ezután Navracsics Tibor, Heisler András, Tordai Péter BZSH-elnök és Ilan Mor koszorút helyezett el az emlékműnél.

Állami támogatásból rendbe hozzák a rácalmási temetőt

(MTI Koszticsák Szilárd)

Állami támogatásból rendbe hozzák a rácalmási zsidótemetőt. L. Simon László, a Miniszterelnökség parlamenti államtitkára az MTI-nek egy civil kezdeményezést segítő állami támogatás szép példájának nevezte az ötmillió forintból megvalósuló felújítást.

L. Simon László Rácalmásban hangsúlyozta: nagy jelentőségű a felújítás, hiszen Fejér megye egyik legnagyobb izraelita temetője újulhat meg, civil kezdeményezésnek köszönhetően; a munkálatokban több mint 20 önkéntes vesz részt.

Jól nyomon követhető az a kormányzati szándék, amelynek lényege, hogy a holokauszt 70. évfordulójára „úgy emlékezzünk, hogy egy-egy kisebb közösség is magáénak érezhesse a holokauszt ügyét” – mondta az államtitkár.

Közölte, az ötmillió forintos állami támogatást abból a civil alapról nyerték el, amelyet a kormány másfél milliárd forintos kerettel hozott létre a 2014-es magyar holokauszt-emlékévben megvalósuló civil és önkormányzati kezdeményezések támogatására.

Kerítést építettek a temető köré, kaput emeltek, 30 sírkövet állítottak helyre, valamint kialakítottak egy murvás lépcsősort és egy felüljárót.

L. Simon László kiemelte: a holokauszt-emlékév legfontosabb üzenete az emlékezés a 70 évvel ezelőtt történetekre, a felelősséggel való szembenézés „mind az ország, mind az egyén szemszögéből”. A múlttal való szembenézés arra jó, hogy közben „előretétekintve tanuljunk a hibáinkból”, és még egyszer ugyanazok a szörnyűségek ne történhessenek meg – fűzte hozzá. Jelezte: fontosnak tartja egy tábla elhelyezését a temető bejáratánál, amely az egykori zsidó közösségnek állít emléket.

Nagy Viktor temetőgondnok az MTI kérdésére elmondta, hogy az első zsidó családok a 18. század 20-

as éveiben telepedtek le a községben, a sírkertet 1740-ben nyitották. A helytörténeti kutatások egy virágzó közösség létét igazolták, melynek csaknem 300 tagja vált a holokauszt áldozatává.

Kitért arra is, hogy a munkálatokat a Mazsihisszel együttműködve végzik több mint 20 segítő közreműködésével 2013 tavasza óta. Jelenleg az 1300 négyzetméteres temető alsó része újulhat meg, de folytatják a munkát, és összel nekikezdenek a felső terület rendbetételének is.

A hagyomány útján A Mazsihisz Ifjúsági Csoportjának céljai az elnök tollából

Amikor júniusban megválasztottak a Mazsihisz Ifjúsági Csoportjának élére, elmondtam, hogy misszióra jelentkeztem, és nem pozícióra. Misszióra, melynek része kitűzött céljaink elérése, de legfontosabb feladata az építkezés. Kifelé és befelé, azért, hogy megerősödjünk. A Hitközség előtt nem kisebb feladat áll, mint megszólítani a magyar zsidó közösség egészét. A zsinagógái értékekre építve, hagyományainkat szem előtt tartva, új szövetségbe kovácsolni a magyar zsidóságot.

Ez a munka nem ígérkezik könnyűnek, hiszen a magyar zsidóság jövőjének oroszán része – tehát az ifjúsági és civil szervezetek – a Hitközség falain kívül alakultak ki. Ezzel együtt eme új szövetség nem alapulhat máson, mint közös érdekeink felismerésén és a bizalmi légkör újraalkotásán.

A Hitközség történelmi lehetőség előtt áll, hiszen az utóbbi hónapok eseményeiből is fakadóan, az elmúlt húsz évben nem tapasztalható támogatást élvez a zsidó közösség részéről. Ezt a momentumot kell kihasználnunk, erre kell alapoznunk akkor, amikor hidakat kezdünk el építeni azon szervezetek felé, amelyeknek lehet, hogy a miénktől eltérő a zsidóságfelfogása, avagy mást gondolnak lényeges, a mindennapi életünket érintő kérdésekről, de jól láthatóan hozzájárulnak ahhoz, hogy a magyar zsidó közélet színes, érdekes és erős legyen.

A véleménykülönbségeinkre játszva, a különbözőségeinket kiemelve próbálnak majd megosztani minket, de egymásra kell néznünk, és észre kell vennünk, hogy érdekeink túlnyomó többségükben azonosak. Nem szabad felülnünk sem a külső zavarkeltésnek, sem a közöttünk járó, báránybőrbe bújó farkas hangjának, hiszen legfontosabb értékünk forog kockán: a magyar zsidóság sokszínűsége és függetlensége.

Ezt felismerve kell új kiegyezést kötnie a magyar zsidóság különböző csoportjainak, és ennek a munkának szeretnék a katalizátora lenni. A magyar zsidóság múltja megkérdőjelezhetetlen, hazugságokkal nem írható újra, de a magyar zsidóság biztos jövőjének megalapozása a jelenlegi zsidó ifjúsági vezetők, tehát a mi feladatunk. Chazak veamat!

Ligeti András

JÁTÉKSZÍN

Humorban Hempergetett klezmer

2014. szeptember 18-án csütörtökön 19 órakor

Villámtréfák és Raj Tamás. Ungár Richárd. Vadnai László írásainak színpadi átiratai.

Előadják:

Garai Róbert.

Tarján Péter. Szabó Endre és a Sabbathsong klezmer band.

VI. ker. Teréz krt. 48. Jegypénztár: 312 0430 infó: 0670 263 2059

CleanArt Production

Rabbik egy rabbiért

ALS-szindrómában szenvedő rabbi megsegítéséért öntötték nyakon magukat jeges vízzel amerikai rabbik egy esküvőn San Diegóban.

A Hurwitz család megsegítésére hívták fel rabbik a figyelmet egy esküvő keretében, San Diegóban. Imádkoztak Yitzi Hurwitz rabbi gyógyulásáért, aki szintén az ALS-szindrómában szenved. Yitzi rabbi mára már sem beszélni, sem mozogni nem tud, az akciót szervezők alapítványt hoztak létre, amely adományokkal segíti a hétyyerekes család mindennapjait és finanszírozza a rabbi kezelését.

A jegesvödör-tesztről

Az ALS Ice Bucket Challenge lánc Amerikából indult. Lényege, hogy az eddig gyógyíthatatlan, nagyon súlyos ALS-szindrómára (amiotrófiás laterálszklerózis) felhívja a figyelmet. Mégpedig úgy, hogy egy vödör jéghideg vizet öntenek az emberek a nyakukba. ALS-betegségben szenved például Stephen Hawking vezető angol elméleti fizikus is.

Az ALS-szindrómáról

Az ALS az akaratlagosan mozgatható izmokat beidegző agyi és gerincvelői mozgató idegsejtek pusztulásával jár, végzetes betegség. A beteg lassan teljesen elveszíti mozgásképeségét, végül már a légzőizmai sem működnek. A betegség 1939-ben került az érdeklődés középpontjába, amikor végleg kettétört a New York Yankees baseballcsapata híres tagjának, Lou Gehringnek a karrierjét.

A betegség előfordulása: 5 beteg 100 000 lakosra vetítve, ami Magyarország 10 milliós népességét alapul véve, 500 új esetet jelent évente. Az ALS bármelyik életkorban előfordulhat, a genetikailag kódolt esetek fiatalabb korban jelentkeznek. A szörványos esetek jellemzően 40 és 60 éves kor között kezdődnek.

A kihívás után egyébként a szabályzat szerint 24 órán belül a kihívott személy választhat: vagy adományoz 10 dollárt, és vállalja a jeges vízzel való találkozást, vagy 100 dollár fejében elkerüli a jéghideg fröccsöt. Újszerű értelmezésben a

Hurwitz rabbi egészségesen...

...és utána

nyakon öntés vállalása mentesít az adományozás alól, ez viszont megkérdőjelezi az eredeti szándékot (ti. az ALS-szindrómában szenvedő betegek segítését).

És hogy mennyit hozott ez az örület eddig a konyhára? A betegséggel foglalkozó alapítvány számolájára máris több mint 80 millió dollár folyt be világszerte.

Kibic

JÁTÉRSZÍN

HAGYMÁT HAGYMAVAL

PESTI MESE KABOS GYULÁRÓL

2014. SZEPTEMBER 21. VASÁRNP 19 ÓRA

ELŐADJÁK:

GÁL RÓBERT – ÍRÓ, **MASA TAMÁS**, **MASA ANITA**, **SZABÓ ENDRE**,
BEKE FARKAS NÁNDOR – JEGEDŐ, **NEUMARK ZOLTÁN** – ZONGORA,
PUPORKA JENŐ – NAGYBŐGŐ.

VI. KER. TERÉZ KRT. 4B. JEGYPENZÁR: 312 0430 JEGY.HU INFO: 0670 263 2059

A magyar zsidó közösség vezetője szerint az európai zsidóság nem fog megszűnni

Natan Sharansky, a Szochnut igazgatója pesszimista az európai zsidóság jövőjét illetően: „Úgy tűnik, az európai zsidóság története a végéhez közeledik.” A londoni Jewish Chronicle-ben megjelent cikkében a Szochnut vezetője úgy látja, nem tarthatók fent az európai zsidó közösségek: „Európa nagyon intoleráns lett a különböző identitásokkal szemben, a multikulturális és poszt nacionalista környezet ellenére. Az ultra-ortodoxokat leszámítva minden olyan zsidó közösség asszimilálódni fog, amelynek nincsen kötődése Izraelhez.”

A Rágalmazásellenes Liga tanulmánya arra mutatott rá, hogy az európaiak 45%-a szerint a zsidók lojálisabbak Izraelhez, mint ahhoz az országhoz, ahol élnek. Az utóbbi hónapok durva antiszemita akciói, a szélsőjobboldal előretörése és – mint írja Sharansky – „az, hogy a zsidókat Izrael vagy Európa közötti választásra kényszerítik, lehetetlen helyzetbe hozzák a zsidóságot”.

Nem csak Sharansky látja borúsán az európai zsidóság jövőjét. Moshe Kantor, az Európai Zsidó Kongresszus elnöke újságíróknak azt mondta, hogy az európai zsidóság normális élete fenntarthatatlan Európában, hacsak nem csilapítják a helyi zsidóságot nyomasztó félelmet. Az európai zsidóság egyre kevésbé meri nyíltan felvállalni származását, identitását.

Vladimir Sloutsker, az Izraeli Zsidó Kongresszus elnöke ennél is tovább ment, amikor a Kneszet tagjait figyelmeztette: „Gyakorlatilag új holokauszt kezdetének lehetünk szemtanúi.”

Az európai zsidóság vezetői ugyanakkor megosztottak a kérdésben. Heisler András, a Mazsihisz elnöke a Jerusalem Postnak adott interjújában elmondta: „Natan Sharansky úrral egyetértek abban, hogy az európai zsidóság helyzete napjainkban rendkívül nehéz. Azonban mindnyájan tudjuk a történelemből, hogy ennél sokkal kritikusabb körülményeket követően is állva tudott maradni az európai diaszpóra. Tudjuk, a veszteségeket nem lehetett kiheverni, az elpusztított embereket soha nem lehetett pótolni. A mai európai zsidóság nem ugyanaz, mint a holokauszt előtti. Bizonyosan a jelenlegi krízist követően is át fognak alakulni a zsidó közösségek Európában, de mint lokális zsidó vezető abban hiszek és azért dolgozom, hogy az európai diaszpóra zsidósága továbbra is értékes és mindnyájunk számára hasznos része maradjon a világ zsidóságának.” A holokausztban megölt hatmillió zsidó ellenére „virágzó európai zsidó közösségek élnek és dolgoznak”.

Mark Gardner, a brit zsidó közösség biztonsági tanácsának szóvivője szerint „London nem Párizs, Malmö nem Antwerpen, Amszterdam pedig nem Budapest. Az viszont jól látszik, hogy nagyon rossz irányba mennek a dolgok. Nem úgy tűnik, hogy az antiszemitizmus csillapodna. Egyik incidens követi a másikat. Most Franciaországban a legrosszabb a helyzet. Nagy-Britanniában kissé mintha kivételezett helyzetben lennénk”.

Jakov Bleich ukrán főrabbi sem pesszimista. „Sokan azt hitték, az európai zsidóság nem fogja túlélni a holokausztot, azonban manapság viszonylag nagy zsidó közösségek működnek Európában. Az utóbbi 70 évben több száz ezer európai zsidó vándorolt ki Izraelbe, de az öreg kontinensen mégis megmaradnak az erős zsidó közösségek.”

Sam Sokol / Jerusalem Post

Megemlékezés Jászteleken

A jászteleki cigány közösség egyik tagja holokauszt-megemlékezést szervezett, amelyre meginvitálta a Mazsihiszt is. Nagy örömmel fogadtuk a megkeresést. Az 1500 fős település 5 km-re található Jászberénytől. Az egészségház falán van egy márványtábla, amely a holokausztban elpusztított áldozatokra emlékezik.

A megemlékezésen a polgármester asszony, a roma közösség és a Mazsihisz helyezte el a megemlékezés koszorúját.

Fontos nap, fontos esemény volt. Jó volt látni, hogy vannak emberek, akik lényegesnek tartják, hogy emlékezzünk, és emlékeztessük embertársainkat is a múlt tragédiájára. A kis csoportban volt két idős hölgy, akikkel szóba elegyedtem. Ők konkrétan is meséltek. Több zsidó család is élt itt. Itt a sarkon, mutatta az egyikük, lakott a Krausz család. Vegyesboltjuk volt. Áldott jó emberek voltak, mindenkinek segítettek, ha nem volt pénzünk, akkor is kiszolgáltak, mondta. A másik hölgy emlékezett, hogy a másik utcában lakott Jolán néni. Anyukámmal jártunk hozzá, mondta. Ő volt a szikvizes.

Mindenkit deportáltak. Megkérdeztem: visszajött valaki? Igen, de csak a fiatal Krausz Gyuszi. Ő egyedül a faluból!

A háború előtt mindenki megpróbálta kis vagyonát biztonságba helyezni, Krauszcék is barátjukkal együtt ásták el az almafa tövében. A „barát” a deportálás után mindent elvett, a zsidók házában mások laktak. Gyuszi csak ruhákat kért, azt sem adtak neki.

Fontos, hogy emlékezzünk, így nem vész el a Jolán néni és a Krausz családok emléke, és fel tudjuk hívni a ma emberének figyelmét az emberi aljasság határtalan-ságára.

Köszönet Farkas Ferencnek a megemlékezés megszervezéséért!

Répás Péter

Norrköpingi példa

Egy neonáci párt hatóságilag engedélyezett felvonulása ellen tiltakozó tömeggel csapott össze Stockholmban a rendőrség.

A szélsőséges Svéd Pártjának 150 tagja az önkormányzati választási kampányban rendezett felvonulást. Több mint tízezer ember tüntetett ellenük, akik közül sokan megpróbálták megközelíteni a neonáci párt tagjait. A kutyás és lovas rendőrök próbálták távol tartani a tömeget, de többen petárdákat és üvegeket hajítottak feléjük.

Az összecsapásban három rendőrtiszt könnyebben megsérült. Arról nincs hír, hogy a neonácik megmozdulása ellen tüntetők között vannak-e sebesültek. Néhány embert előállítottak rendbontásért.

A Svéd Pártja lezárna Svédország határait a bevándorlók előtt, és csak olyanoknak adna svéd állampolgárságot, akik „a Nyugat genetikai és kulturális örökségét hordozzák”.

Felvonulásaik általában heves tiltakozást váltanak ki. Néhány nappal ezelőtt a közép-svédországi Norrköpingben rendezett nagygyűlésük kezdetén a Schindler listája zenéjének dallamát játszotta a város háza óratornyának 80 harangja. Egy héttel ezelőtt Malmöben csaptak össze a rendőrök a párt egyik rendezvénye ellen tiltakozókkal.

MTI

70

**A zsidóvagy... idele... részletes ismertetése
Hétfőtől első vetítés este kilenc órakor!**

ÁRA 20 FILLÉR

HÉTFŐ REGGEL

VI. ÉVFOLYAM.

BUDAPEST, 1944. ÁPRILIS 17.

16. SZÁM

HADPARANCSS!

Honvédek! Magyar katonák!

A háboru végső kifejlődéséhez közeledik és döntő szakaszához ért. Elsősorban a magyar sors szempontjából, mert az ellenség itt áll egészen határaink közelében. Most tehát ismét hazánk közvetlen fenyegetéséről van szó. Erre gondoljon mindenki, amidőn az I. hadsereg apái nyomdokain elindul a Kárpátokon át Galicia területére, ahol 1918-ig oly sok dicső csatában tündököltek a magyar fegyverek. E harcban természetesen nincs: vissza, csak: Előre! Elvárom, hogy mindenki megteszi kötelességét és méltók lesztek a hős elődökhöz.

Fájdalmasan érint, hogy e nehéz órákban nem lehetek magam is köztük. Gondom lesz azonban legalább arra, hogy itthon a lehetőség legvégső határáig gondoskodás történjék azokról, akik hozzátok a legközelebb állanak.

Éppugy, mint az előző világháborúban, most sem állunk egyedül. A is ugyanazzal a német hadsereggel harcolunk vállvetve, amely 1914-18-ig becsületes szövetségi hűséggel állt mellettünk s amellyel elévületlen, ebben a háborúban is vérrel megpecsételt bajtársi szálak fűztek bennünket össze.

Mindent el kell követnünk, hogy ebből a szörnyű viharból — amely nem csak Hazánkat, hanem az egész emberiséget, kulturáját és civilizációját védjük — győzelmesen kerüljünk ki.

Budapest, 1944. április 15.

HONFIDELIS
CSATAY s. k.

Az ötödik éve dühöngő háború döntő szakasza előtt állunk. A parancs azt mondja: „Előre!” Ez a szó, amelyet a magyar katona minden eddigi küzdelmében is egyetlen irányító parancsának ismert, azt is jelenti, hogy a mostani küzdelemben valóban nincs visszafelé utunk senki számára. A magyar nemzet létéről, az egész ország sorsáról, minden magyar ember életéről van most szó. Az ellenség az uralkodó erők között gyártott páncélosaival, bombáival és tüzfegyvereivel Európára szívt, az európai kultúrát akarja megölni.

Most, hogy minden idők legádázabb ellensége a Szovjet már az ezeréves magyar határok közelébe jutott, meg kell törnünk az erejét és meg kell védelmeznünk szülőföldünket, azt a földet, amely nélkül nincs élet magyarok számára. Harcolnunk kell ugyanugy, mint apáink küzdöttek az első világháborúban ugyanezen a területen, ahol annyi dicsőséget vívtak ki a magyar név számára. Védelmeznünk kell magunkat bátran és büszke öntudattal, tudva, hogy minden áldozatot meg kell hoznunk a hazáért, népünk jövője életéért.

A Kormányzó Úr hadparancsának szavaiból is ez csendül ki, s a mai magyar honvéd is — méltóan ősei hírnevéhez — beváltja azokat a reménységeket, amelyek feléje szállanak.

Megnyugvással vehetjük tudomásul a Legfelsőbb Hadur hadparancsának azt a megállapítást, hogy sorsdöntő harcunkban most sem vagyunk egyedül. Ugyanugy, mint az első világháborúban, most is a magyar honvéddel együtt harcol a Kárpátok ormán és túl a Kárpátokon a nagyszerű német hadsereg, amely már eddig is a dicsőséges hadiselelmények egész sorát vitte véghez a Szovjettel vívott küzdelmében. A mai háborús hely-

ben a magyar katonák maguk mögött érzik az egész magyar társadalmat, amely minden erejével és testvéri szeretetével büszkén állja azt a frontot, amelyet a sors kijelölt számra és minden erejével

megfelelően gondoskodik az arcvonalak védelméről. Az ellenségnek éreznie kell, hogy a magyar szívdobbanása csökkön a magyar agy gondolata a háború magyar ka-

tona sorsát kíséri lángoló szerelemmel s hogy azok a fegyverek, amelyek szemben állnak a Szovjet rohamaival, ma is védelmet jelentenek, nemcsak a magyarság, de egész Európa számára.

madták. A célpontok helyein sok robbanást és tüzet figyeltek meg. Pázkovtól délre az ellenség páncélosok és harci repülőgépek támogatásával szombatnap is egész nap támadott. Nagy, véres veszteségeket okozva visszavertük a támadókat. Itt a két utóbbi napon 72 páncélosot semmisítettünk meg.

A nettunói hídfőnél az ellenség nagyobb támadásokat hajtott végre a Litterlától nyugatra lévő néhány előretolt támaszpontunk ellen, melyeket átmenetileg elvesztésük után ellentámadással visszacsoroztunk.

A többi arcvonalon a nap jelentősebb esemény nélkül telt el.

Északamerikai bombázógépek szombatnap több romániai helységet támadtak, többek között Bukarest térségét. Épületkárok keletkeztek és a lakosságnak veszteségei voltak. A német és román vadászok, valamint a léghármó túlzásig eddigi jelentések szerint 20 ellenséges repülőgépet, legnagyobb részt négy motoros bombázót semmisített meg.

Északamerikai vadászrepülőgépeknek április 15-én Észak- és Közép-Németországba történt berepülése során 31 ellenséges repülőgépet lőttünk le. E támadások elhárításánál különösen kitűnő munkát magukat a légi fegyverem könnyű elhárító ütegei, a tengerészeti elhárítás és a kikötői védőerőszázadok. (MTI)

Német és román vadászrepülők sikerei

Berlin, április 16.
Mint az Interfut értesült, német és román vadászrepülők szombatnap he-
hez időjárás viszonyok között a ro-
mán főváros és az olajvidék térsége
felett több mint egy tucat észak-
amerikai bombázót lőttek le. Több-
ezer méter magas felhőréteg, amely

Közlemény az április 5-i berepülésről

A Magyar Távirati Iroda jelent: Egyes ellenséges repülőgépek folyó hó 15-én, az esti órákban széles kiterjedésben, több utvonalon déli irányból átrepültek az ország légite-

rét. Az ellenséges repülőgépek egy része a Duna mentén, más részük a Dunántúlon északkelet felől Budapest felé nyugatra egy-egy irányban, délfelé való

visszavonulásra kényszerítették őket. A késő éjszakai órákban visszatérő ellenséges gépek a berepülési útvonalra hagyták el délfelé az ország légi terét. A repülés zavarójellegű volt.

Magyar és német csapatok a Kárpátok előterében meggyújtották a Szovjet elesztéseit

Berlin, április 16.

(Interfut) A keleti arcvonal déli szakaszán folyó nagy csata az elmúlt héten sem járt azzal az eredménnyel, amit az ellenség várt. A Szovjet teljesen kudarcot vallott azzal a kísérletével, hogy Odessza körül nagy német csoportrészeket kerítsen be.

Jassitól északra és északkeletre az arcvonal mélyétől odarendelt német és román kötelékek keletfelé tovább haladtak előre és Bukovina keleti részén újabb szovjet előcsoportokat vetettek vissza, közben pedig elfoglaltak néhány helységet.

Észak-Ukrajnában német és magyar erők nagy szovjet csapatokkal kemény harcokban álltak Delatintól keletre és Sztaniszlautól délkeletre. A Szovjet erőfeszítéseit, hogy a Kárpátok előterében kibővítsék működési körét, meg-

A volt Tarnopol rommezőit a bolsevisták nyugatról, pénteken nagy tüzzel támadták meg, a német védelmi állásukat továbbra is tartották és számos szovjet ocsit lőttek szét. Tarnopol nyugatra és

északnyugatra német páncélos és gyalogsági erők erős csatarepülőgépek támogatásával sok helyen mélyen behatoltak a szovjet vonalaiba és a bolsevistáknak ott tetemes vér- és anyagvesztést okoztak. (MTI)

Német hadijelentés

Április 16.

A Führer főhadjáról jelentik a Német Távirati Iroda: A véderő főparancsára közli: A Krim déli rémet és román csapatok harcokban megállították a szovjet csapatokat követő bolsevista megsemmisítettek 28 ellenséges páncélosot. Repülőink heves harcokban és léghármó túlélt 36 ellenséges gépet.

A Dnyeszter folyásánál és Orhelnél a repülőerőnk erősen tá-

száza különösen kifülfelte magát. Jassitól északnyugatra csapataink súlyos veszteségeket okoztak helyi előretöréseknél a bolsevistáknak.

Sztaniszlautól keletre a szovjet csapatokat dél felé visszavetítettük. A sztyeji szakaszon megismételt ellenséges támadások meggyújtották. Tarnopotól nyugatra támadó kötelékeink csatarepülőgépek támogatása mellett, heves harcok közepette, tovább nyomultak előre. Tarnopol védői a város nyugati szélén to-

APRÓ- HIRDETÉS

VEGYES

Újlipótvárosban garzonlakás turisták-nak kiadó. Tel.: 226-4109.

Üzemorvosi, háziorvosi rendelés Zuglóban, Vezér u. 156. VITAPHARM. Hétfő–szerda 15–16-ig. Dr. Szigeti Miklós, tel.: 220-0230.

Műfogsorrögzítés minimplantátumokkal. Bp., Szt. István krt. 4. III. 1. 320-4778. www.drviragdental.hu és www.mini-implantatum.hu

Manikűr, pedikűr. Hívásra házhoz megyek. 06-20-551-4580.

Otthoni szakápolást vállalunk Budapest területén, szükség esetén egyedi szakorvosi ellátással és gyógyászati segédeszközök helyszínre telepítésével. Együttműködünk a háziorvossal, kórházi szakorvosokkal. Kóser étkeztetést is biztosítunk. Szakmai működési engedéllyel és felelősségbiztosítással rendelkezünk. Tartós megrendelés esetén árkedvezményt adunk. E-mail cím: alarmcentrum@alarmcentrum.hu, 24 órás telefon: +36-30-443-1016.

Tóthné Hűvös Katalin fogtechnikuskemester. Fogsorok, hidak készítése, javítása soron kívül. Fogszabályozó, fogfőhéritő. Fogászati háttér biztosított. Szolid árak. Mozgáskorlátozottakhoz házhoz megyünk. Hétfégy ügyelet. 1013 Bp., Krisztina krt. 51. fszt. 1. Déli pályaudvarhoz közel. 06-30-222-3016, 06-1-356-9372.

Színes és fekete-fehér nyomtatás, másolás, plakátnyomtatás, könyvnyomtatás, névjegykészítés a Mammut I.-ben, a II., VI., IX. kerületekben. Messinger Miklós, 06-20-934-9523, www.rcontact.hu

Víz-, gáz-, fűtősszerelés, lakásfelújítás. Farkas Zsolt 06-30-381-0672.

GÁBOR ESZMERALDA becsüsműgyűjtőnk elsőként, legmagasabb áron, készpénzért vásárol judaikat, továbbá festményeket, csillárt, bronztárgyat, bútorokat, ezüsttárgyakat, tört vagy fazonaranyat, porcelánokat, herendit, meissenit, Zsolnayt, Kovács Margit, Gorka Géza alkotásait is. Egyebeket, órákat, teljes hagyatékot. Kiszállítás, értékebecslés díjtalan, vidékre is. Üzletünk: II., Fő u. 67. Tel.: 06-1-789-1693, 06-30-382-7020.

A Budapesti Ingatlanközvetítő Kft. eladó és kiadó lakásokat, házakat, telkeket, üzlethelyiségeket, irodákat keres! 351-9578, 06-70-383-5004.

A Budapesti Ingatlanközvetítő Kft. munkatársakat keres! Érdeklődni: 06-70-

383-5004. Fényképes önéletrajzát az ibp@ibp.hu e-mail címre várjuk!

Önkéntes munka Izraelben! Ha szeretnél segíteni, most itt a lehetőség, minden dolgos kéz számít! Egyhetes turnus szeptember 28.–október 2., háromhetes turnusok október 26.–november 16., november 9.–30., utána háromhetente folyamatosan! Jelentkezés: Deutsch János, +36-20-233-8454, janos.deutsch76@freemail.hu, vagy személyesen az Izraeli Kulturális Intézetben minden kedden, 16–17 óra között!

Észak-Írországban (Enniskillen városban) eladó vagy kiadó kert közepén 2 szoba + nappali + fszt. + konyha, olajfűtéssel, gyönyörű kilátással. Bp.-i csere lehetséges. 06-20-394-8031.

Sürgősen keresünk Újlipótvárosban 60–70 m² körüli, Bauhaus házban lévő lakást II. emeletől. Telefon: 06-30-885-2456.

Gyűjtő venne bélyeggyűjteményt, képeslapokat. Este: 322-8439, 06-20-522-5690.

Bécsi, kétfős családhoz keresünk ápolói tapasztalattal rendelkező, barátságos, víg kedélyű hölgyet ápolói feladatok ellátásához idős úrnál és háztartás vezetéséhez. Tudjon jól főzni. A munkaidő 3 hét munka, 3 hét pihenés váltásban történik. A szállás, ellátás kertes házban, helyben biztosított. Érdeklődni lehet az edith.heller2@gmail.com e-mail címen. Fényképes jelentkezéseket és magyar telefonszámot várunk.

IMÁIDÓK				
Templomok	Péntek este Szept. 19.	Szombat reggel Szept. 20.	Péntek este Szept. 26.	Szombat reggel Szept. 27.
Dohány	18.00	9.30	18.00	9.00
Frankel L. út 49.	18.30	10.00	18.30	10.00
Hegedűs Gy. u. 3.	18.30	9.30	18.30	9.30
Vasvári P. u. 5. (Iubavicsi)	19.30	9.00	19.30	9.00
Thököly út 83.	18.30	9.00	18.30	9.00
Hunyadi tér 3.	19.00	9.00	19.00	9.00
Bethlen tér 2.	19.15	9.30	19.15	9.30
Nagyfuvaros u. 4.	19.00	8.00	19.00	8.00
Rabbiképző-ORZSE (Scheiber S. u. 2.)	18.00	9.00	18.00	9.00
Kazinczy u. 27.	18.35	8.00	18.35	8.00
Alma u. 2.	18.00	8.45	18.00	8.45
Kórház (Amerikai út 53.)	17.30	7.30	17.30	7.30
Páva u. 39.	19.00	9.30	19.00	9.30
Dózsa Gy. út 55.	18.00	9.30	18.00	9.30
Berzevicsy u. 8.	18.00	9.00	18.00	9.00
Károli G. tér 5.	18.30	9.00	18.30	9.00
Visegrádi u. 3.		9.00		9.00
Dessewffy u. 23.	18.35	9.00	18.35	9.00
Teleki tér 22. (Szerfárd)		8.45		8.45
Pesterzsébet (Zamárdi u. 7.)	18.00		18.00	
Vidéken				
Vác (Eötvös u. 3.)	18.00		18.00	
Kecskemét (Nagykőrösi út 5.)	18.00		18.00	
Székesfehérvár (Várkörút 19.)	18.10		18.10	
Győr (Kossuth L. u. 5.)	18.00		18.00	
Szeged (Gutenberg u. 20.)	18.00	9.00	18.00	9.00
Debrecen (Pásti u. 4.)	18.50	8.00	18.50	8.00
Nyíregyháza (Mártírok tere 6.)	18.50	8.00	18.50	8.00
Miskolc (Kazinczy u. 7.)	18.00	8.00	18.00	8.00
Pécs (Füzdő u. 1.)	18.30	10.30	18.30	10.30
Kiskunhalas (Petőfi u. 1.)	18.00		18.00	
Szombathely	18.30		18.30	
Kaposvár (Berzsenyi u. 14.)	18.00		18.00	
Nagykanizsa (Fő u. 6.)	18.00		18.00	
Keszthely (Kossuth L. u. 20.)	18.00		18.00	
Hódmezővásárhely (Szt. István tér 2.)	18.00		18.00	
N A P T Á R				
Szeptember 19. péntek	Elul 24.	Gyertyagyújtás: 6.30		
Szeptember 20. szombat	Elul 25.	Szombat kimenetele: 7.32		
Szeptember 21. vasárnap	Elul 26.	SZLICHOT		
Szeptember 24. szerda	Elul 29.	Erev ros hasáná		
Szeptember 25.–26.		Ros hasáná		
Szeptember 28. vasárnap		Gedáljá böjtje		

Az antiszemitizmus elleni tüntetésre buzdítja Merkel a németeket

A német kancellár szokásos heti üzenetében kijelentette, ő és a kormánya mindent meg fognak tenni annak érdekében, hogy a zsidóellenességnek „esélye se legyen” országukban.

Aggodalmat keltett Németországban, hogy a gázai övezeti izraeli offenzíva elleni közelmúltbeli tüntetések antiszemita felhangot kaptak.

Júliusban gyűjtőpalackos támadás ért egy zsinagógát a nyugat-németországi Wuppertalban, Berlinben pedig megvertek az utcán egy kipátviselő férfit.

75 évvel a második világháború és a holokauszt után változatlanul kiemelkedő fontosságú, hogy a németországi zsidók biztonságban érezzék magukat – hangsúlyozta a kancellár. *Merkel* aggodalmának adott hangot amiatt, hogy zsidó intézmények rendőrségi védelemre szorulnak Németországban.

„Határozottan üldöznünk kell az antiszemitizmus minden jelét” – jelentette ki.

A Németországi Zsidók Központi Tanácsa tüntetést hirdetett meg Berlinbe a Brandenburgi kapuhoz az antiszemitizmus ellen. „Remélhetőleg a

lehető legtöbb ember lesz ott, hogy megmutassuk: mindenkit, aki itt él, megvédünk” – mondta Merkel.

A kancellár üdvözölte, hogy hazájában a második világháború óta ismét felvirágozott a zsidó kultúra. 1933-ban, a nácik hatalomra jutásakor mintegy félmillió főt tett ki a németországi zsidóság létszáma. A második világháború végére a tömeges gyilkosságok és a kivándorlás következtében számuk nagyjából 30 ezerre csökkent. Ma mintegy kétszázezer főt számlál a németországi zsidó közösség.

MTI

Programajánlat

SZEPTEMBER

Herman Lipót Klub és a Hegedűs Gyula utcai Idősek Klubja (1075 Budapest, Síp u. 12.)

23. (kedd) 14.00: Téma: ros hasáná és jom kippur. Meghívott vendégeink: Kardos Péter főrabbi és Zucker Immanuel kántor.

Olvasóink véleménye

Néhány gondolat Köves rabbi cikkéről

A szerző a Népszabadságnak szánt mondandóját azzal a kérdéssel kezdi: „Mi egy zsidó hitköz(ös)ség feladata?”

Majd a következőt válaszolja: „Megítélésem szerint a zsidó hitközség központi hivatása, hogy hitközösség legyen.”

Nincs kedvem kajánkodni, de jó emlékü tanárim az általános iskola fel-sőbb évfolyamaiban a dolog önmagával való magyarázatát már nem fogadták el. (Később majd visszatérek rá, miért erre az időszakra utalok.)

Köves az erkölcsi és közösségi feladatokról gondolkodva négy pontot említ, melyekben – szerinte – a Mazsihisz megszólal. Ő helyette egy ötödiket ajánl: „...pedig az ötödik téma, a zsidó életet közvetlenül érintő ügyek kellenének hogy a zsidó közösség nyilvános szerepléseit mind reaktív, mind proaktív értelemben a leginkább kitöltsék. A zsidó oktatás, a vallás gyakorlása, a zsidó kultúra témakörei identitásunk gerincei. Ezek azok a témák, amelyeket mind zászlónkra kell hogy tűzzünk, és ezek azok az ügyek, amelyeket konfrontáció árán is vállalnunk kell, ha ez – ne adj’ isten – szükségessé válnék.”

Hihetetlen, hogy a közéletiséget vállaló rabbi nem tudja: az általa ajánlott ötödiket is a Mazsihisz vállalta régóta magára. Sőt, a – „ne adj’ isten” – kormányval való konfrontációt is.

Hogy ő nem a konfrontáció útját, hanem a jelenlegi kormánynak való parírozást választotta, erről azt feltételezem, hogy a Fidesz-szimpatia keletkezéstörténeti párhuzamai nyilvánvalóak a szerző és elvbarátai között: a baloldali szülők – vélhetően – nem eléggé meggyőző magatartásmintája, majd a kamaszkor lázadásában a bizonytalan identifikáció későbbi fixálódása.

Az EMIH rabbija ma írja az alábbi mondatot: „Zsidó hitközségi vezetőként nem dolgunk, sőt egyenesen etikaivétség-számba megy kiszolgáltatni közösségünket aktuálpolitikai csatározásoknak.”

Sanda gondolat, mert többes szám első személyben lebegteteti mondatát („opálos megjelenítés-foncsortükkör” – *sic!*), amely – tudjuk – másként nem értelmezhető, mint Heislerről szóló kritika. Mit kritika? Vád: Heisler András etikai vétséget követ el.

Teszi ezt akkor Köves Slomó, amikor több mint két évtized után sokan fellélegeztünk, és újra bízni kezdtünk-kezdünk, hogy a Mazsihisz a változás, a haladás, a demokratizálódás útját választotta.

Most térek vissza az általános iskolai éveimhez. Kiváló tanárim az olykor heveskedő, lázadozó, néha szemtelenkedő diáknak, aki voltam, nem ütöttek a szájára, nem nevezték neveletlen kölyöknek, hanem igyekeztek arra ösztökélni: mindig az igazság útját keressem, és próbáljak azon járni, kerüljem az ítékezést. Arra inspiráltak, hogy kételkedjem, mert az felnővszt, és általa felelősséget vállaló felnőttéletet élhetek. Én is ezt kívánom Köves Slomónak.

Kósa György zeneterapeuta
Miskolc

Köves rabbi úr, ne becsülje le a Mazsihiszt!

A Népszabadság szeptember 5-i számában Köves Slomó vezető rabbi írása (tanulmánya) elgondolkotatott és vitára késztetett.

Nagyon öreg zsidó (izraelita) vallású nő vagyok. Nem vagyok vallásos, de a Mazsihiszhez tartozónak érzem magam. Előfizetek az Új Életre, adakozom, amikor gondolom, tudom, mikor vannak az ünnepek stb. A Zsidó Gimnáziumba jártam 4 évig, mert nem vettek fel máshova. A nevemet nem magyarosítottam, identitásom sziklaszilárd. Ez azonban nem jelenti azt, hogy nincs politikai meggyőződése. Azt hiszem, baloldali liberális és humanista vagyok. Ez is az identitásom része. Ha nem lennék öreg, tüntetnék a Szabadság téren felállított szobor ellen, mert hamis történelemszemléletet sugall. Tehát többféle identitásom van.

Gyógypedagógusként küzdöttem a sérült emberek jogaiért. És láss csodát, a Mazsihisz az ügy mellé állt. Ma már áll egy lakóház Újpesten a szüleiket elvesztett értelmi sérültek részére.

Vezető rabbi úr, ne felejtse el, hogy Izrael a miénk is, és ha felvonuláson vagy emlékünnepeken izraeli zászlót lobogtatunk, az nem baj.

Őn törekvő, művelt fiatalember, kérem, ne becsülje le azokat a rab-bikat, a Mazsihisz munkatársait és azokat a családokat sem, akik a holokauszt utáni évtizedekben hozzájárultak ahhoz, hogy ma lehessen zsidó identitásról beszélni.

Krausz Éva
Budapest

Életműdíj Kelen Ferencnek

Tóth István AFIAP-elnök és az Európai Fotográfiai Fesztivál igazgatója (jobbra) adja át az Életműdíjat Kelen Ferencnek.

Az aradi hitközség tiszteletre méltó, idős tagja, *Kelen Ferenc* fotóművész, aki több mint fél évszázada exponált először, s zsenialitáshoz, nevéhez, aktív egyéniségéhez határon átvéelő rendezvények, kiállítások, fotóklub létrehozása is fűződik, Életműdíjban részesült. Az ese-

ménynek a Múzeumok Éjszakája rendezvénysorozat keretében az Aradi Kultúrpalota adott helyet. Fotói fekete-fehérben egy tehetséges, hívó zsidó ember kordokumentumai.

A lap olvasói nevében köszöntjük a művészt, s kívánunk békés életet, töretlen alkotókedvet!

ÚJ ÉLET

a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségének lapja
1075 Budapest, Síp u. 12.
Telefon/fax: 322-2829
E-mail: ujelet@bzsh.t-online.hu
Főszerkesztő:
Kardos Péter
Olvasószerkesztő:
Gábor Zsuzsa
Kiadótulajdonos:
Mazsihisz
Előfizetési díjak:
Belföldön: 1 évre 4800 Ft
Külföldre 6800 Ft/év
USA és Izrael: 7500 Ft/év
Az összeg valutában is befizethető az aktuális árfolyamon.
OTP bankszámlaszám:
11707024-22118480
OTP SWIFT kód:
(BIC) OTPVHUHB
IBAN:
HU66 1170 7024 2026 2095 0000 0000
Terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletág, előfizethető a kiadónál.
Postacsek: 11707024-22118480
Terjesztéssel kapcsolatos reklamációk intézése a 06-(80)-444-444-es ingyenes zöldszámon.
Szedés, tördelés:
WolfPress Nyomdaipari Kft.
Nyomdai munkák:
mondAt Kft., www.mondat.hu
Felelős vezető: Nagy László
ISSN 0133-1353

Izraeli gyerekek Kecskeméten

A Csiperó Fesztivált, Európa legnagyobb ifjúsági találkozóját minden második évben rendezik meg Kecskeméten. Az egyhetes programot huszonöt éve hívták életre, hogy a világ különböző országaiból érkező gyerekek találkozhassanak egymással és barátságokat kössenek – miközben saját kultúrájukat, zenéjüket, táncukat is megismertetik kortársaikkal és a nagyközöniséggel. Idén negyven országból közel 1600 gyermek érkezett, közöttük – *Ilan Mornak*, Izrael Állam nagykövetének támogató közbenjárása nyomán – két izraeli csoport is, az egyik Ramat HaSaronból, míg a másik Rison LöCionból. A nagykövet is ellátogatott a fesztiválra, ahol találkozott a rendezvény megálmodójával és megalapítójával, *Farkas Gáborral*, továbbá Kecskemét város vezetésével. Ezt

Izraeliek és törökök

követően a Cifra Palota Pávatermében gyűlt össze a két izraeli csoport és számos magyar érdeklődő, hogy meghallgassák *Róna Tamásnak*, az

alföldi régió vezető rabbijának előadását, mely a magyar zsidóság történetének korszakairól szólt. Ezután Ilan Mor örömet fejezte ki annak okán, hogy egy ilyen kiváló európai kezdeményezésbe be tudott kapcsolódni Izrael, s hangsúlyozta, régi álma valósul meg, amikor idegen kultúrából érkezett gyermekek barátságot kötnek. Jó példa volt szavaira, hogy a Ramat HaSaron-i csoport tagjai szinte már az első órákban szoros barátságba kerültek az Ankarából érkezett török delegáció gyermekeivel. Ugyan van-e biztatóbb a békés jövőre nézvést, mint gyermekeink összetartása?

Nógrádi Gergely

A „felvásárló” mégsem vásárolt fel...

Most már tényleg ideje eldobni a régi összeesküvés-elméleteket: a budapesti Ferenciek tere gyöngyszemét, a déli Klotild-palotát sem izraeliek, hanem a török Özyer Group vásárolja fel.

A nyár folyamán egyszer már bemutatott a Heti Válaszban, hogy mi féle közel-keleti befektetők vásárolták fel, illetve működtetik Budapest csodapalotáit. A legfrissebb hír szerint az Özyer család veheti meg a déli Klotild-palota önkormányzati tulajdonban lévő részét; a törökök cége 2 milliárd 150 milliós vételárra nyújtott be ajánlatot, s vállalnia kellett, hogy öt éven belül felújítja az épületet.

Kik tehát az eddig érkezett közel-keleti befektetők?

– **Gresham-palota (Four Seasons Hotel, Széchenyi tér)** – ománi állam, illetve Al-Waleed bin Talal szaúdi herceg

– **Drechsler-palota, Balettintézet (Andrássy út)** – Hamad bin Jassim bin Jaber Al Thani volt katarai kormányfő

– **Déli Klotild-palota (Ferenciek tere)** – a török Özyer család

– **Északi Klotild-palota (Buddha-Bar Hotel, Ferenciek tere)** – Zuhair Awad és Sameer Hamdan jordán üzletemberek

– **Párizsi udvar (Ferenciek tere)** – Zuhair Awad és Sameer Hamdan jordán üzletemberek

– **Adria-palota (Le Méridien szálloda, Erzsébet tér)** – Khalaf Al Habtoor, az Egyesült Arab Emírségek egyik csúcsgazdaga

– **Egykori Hungária Fürdő (Continental Hotel Zara, Dohány utca)** – Mazen Al Ramahi palesztin származású jordán üzletember (Bódis András / valasz.hu)

Lauder–MTK megállapodás

Együttműködési megállapodást kötött az MTK Budapest és a Lauder Javne Iskola.

Mindkét fél feladatának tekinti a sakk-képzés színvonalának emelését, tehetséges fiatalok felkutatását, képességük fejlesztését, a nevelésük, oktatásuk, szellemi fejlődésük biztosításához szükséges feltételek megteremtését.

Az MTK egyesületi háttérrel nyújt a tehetséges, Lauder Iskolában tanulói jogviszonnyal rendelkező gyermekek számára, azaz leigazolja őket, számukra edzéseket és csapatbajnoki mérkőzéseken való részvételt biztosít, mely rendezvényeknek lehetőség szerint a helyszíne a Lauder Iskola.

A Lauder Iskola számára tanulóinak tehetséggondozása kiemelt feladat, melyben a sakkozás hangsúlyos szerepet kap. Az MTK 2014-ben újrainduló sakkszakosztályának célja, hogy minél több érdeklődő gyermek számára biztosítsa a rendszeres edzés és versenyzés lehetőségét. Mind a Lauder Iskola, mind az MTK számára fontos, hogy a tanulói, illetve a sportolói által alkotott közösségek baráti, egymást támogató, kreatív légkörben tevékenykedjenek a sakk fellendítéséért.

Horányi Gábor, a Lauder főigazgatója és *Deutsch Péter*, a Magyar Testgyakorlók Köre ügyvezető elnöke – a két aláíró – mellett a ceremónián jelent volt *Deutsch Tamás*, az MTK elnöke, *Kállai Gábor*, a sakkszakosztály elnöke és *Lukács Zsuzsanna*, az MTK ügyvezető igazgatója.

I♥Szarvas – negyedszázados a tábor

Jó hangulatú összejövetelen ünnepelte 25. nyári szezonját a Szarvasi Nemzetközi Zsidó Ifjúsági Tábor. A rendezvényen beszédet mondott *Ilan Mor*, Izrael Állam magyarországi nagykövete, *Diego Orniue*, a Joint európai igazgatója, *Joshua I. Spinner*, a Ronald S. Lauder Alapítvány ügyvezető igazgatója, valamint *Babák Mihály* polgármester.

Az „I♥Szarvas” felirat leleplezése előtt *Friedman Sasha* táborvezető és egy több mint tízszer itt táborozó szlovák kislány is megosztotta gondolatait a jelenlévőkkel.

Az ünnepségre érkező vendégek kívánságait az itteni hagyományok szerint egy-egy lufira írták, amelyeket egyszerre engedtek az égbe.

A zárófogadáson a kóser konyha szabadban elkészített finomságai svédasztalon várták a közel 600 táborozót és a meghívottakat.

A Ronald S. Lauder Alapítvány és a Joint együttműködésében létrehozott tábor a 25 nyár alatt több tízezer fiatal számára nyújtott örök élményt, alapozott meg tartós barátságokat és tette

lehetővé a zsidó élet és hagyomány elemeinek megismerését. A negyedszázadnyi működés során 28 országból 100 turnus érkezett Szarvasra. A táborozók közül ma már sokan aktív közösségi életet élnek, és többen meghatározó posztot töltenek be európai zsidó közösségek élén. Ezen eredmények létrehozásában nagy szerepe volt *Jichak Roth* zsl. táborvezetőnek, a kóser konyhát biztosító *Navon* házaspárnak, *Friedman Sasha* táborvezetőnek, *Fritz Zsuzsa* oktatásvezetőnek, *Lipták Mihály* gazdasági vezetőnek, valamint *Vadász Gábor* műszaki vezetőnek.

További sikeres működést kívánunk a szarvasi tábornak!

Cfáti klezmerfesztiválon a KLEZMERÉSZ

2014 elején testvérvárosi szerződést kötött Budapest VII. kerülete az izraeli Cfáttal. A szerződés része volt, hogy Erzsébetváros idén egy klezmer-együttest küld ki a 27 éve rendszeresen megrendezett, a világ egyik leg-rangosabbjának számító klezmerfesztiválra.

Nagy esemény volt ez mind a KLEZMERÉSZ, mind a város életében. A KLEZMERÉSZ Együttes korábban még sosem szerepelt ilyen rangos eseményen, a Cfáti Fesztiválon pedig még sohasem vett részt magyar együttes, a szervezők elmondása szerint. Vegyes érzésekkel kelt útra a hét zenész. Büszkeség, izgalom, de be kell vallani, némi félelem is vegyült a háború miatt a gondolatokba.

A városban teljesen ünnepi hangulat uralkodik. A gépkocsik ki vannak tiltva a központonból. Nappal csendes, de este az utcákon hömpölyög a tömeg – a helyiek és az eseményre az ország és a világ minden pontjáról ideérkező rengeteg turista.

A három nap során hat színpadon és

számtalan helyen az utcán szólt a zene este 9-től éjjel 1-ig. Három este hat színpadon összesen 72 koncert, melyet 10–12 együttes biztosított, ennek mintegy fele volt izraeli, a többiek a nemzetközi mezőny kiválóságai. A főszervező, Eyal Shiloach hegedűművész, kiemelt szerepet biztosított a KLEZMERÉSZ-nek. A hat helyszínből három lépett fel öt alkalommal. Az együttesnek mindig nagy sikere volt. Többen az utcán vagy a szállodában szólították le a tagjait, hogy gratuláljanak. Voltak olyanok is, akik minden egyes koncertjére elkísérték a KLEZMERÉSZ-t.

A fesztivál után Eyal Shiloach felkérte az együttest, hogy vegyen részt az alapítványa által a következő napra Ramat-Ganba szervezett koncerten. Volt némi izgalom az indulás előtt, mert éppen rakétázták a várost, de a Vaskupola megvédte a lakosságot. Szerencsére a nemzetközi csapat másóra nyugodt körülmények között, nagy sikerrel zajlott le. Az 1000–1500 néző között jelen volt a polgármester is.

Másnap, pénteken, a sábbát bejöve tele előtt ismét kis nemzetközi zenélésre került sor Cfát legrégebbi templomában, az Abuhav kabbalisztikus zsinagógában, de itt az együttesnek nélkülöznie kellett énekesnőit. Aznap este nagy megtiszteltetés is érte a KLEZMERÉSZ tagjait, mert Eyal Shiloach saját házában látta őket vendégül családi vacsorán. Másnap a havdala után ugyancsak koncert közönsötte a szombat kimenetelét. A közönség ezúttal is a ritmus tapsolásával, az ismert dalok együttesével kísérte a műsort.

Másnap indulás haza. Ezzel véget ért a KLEZMERÉSZ egyhetes izraeli kalandja. Szép volt, érdekes volt, izgalmas volt (bár a háborúból semmi nem volt érezhető), nagy élmény volt Ereben koncertezni.

Abuhav zsinagóga. Itt is jártunk

...és ideje van a nevelésnek

– Asszonyom, megkérhetném, hogy mondja meg a fiának, ne utánozzon engem?

– Pistike, hányszor megmondtam már, hogy ne viselkedj úgy, mint egy hülye!

* * *

Mondtam az orvosnak, hogy két helyen eltörtem a lábam. Erre azt mondta, hogy menjek el azokról a helyekről.

* * *

Aki a virágot szereti, rossz ember nem lehet... legfeljebb egy furcsa ízlésű vegetáriánus!

SPÁNN GÁBOR

Közlekedünk

Érdekes statisztikába botlottam a minap. Egy tudományos dolgozatban leírták az egyáltalán nem „tudományos” statisztikát, miszerint túlmotorizált társadalmunkban a ma vezetői engedéllyel autózó úrvezetők 70%-a egy hirtelen, rajtaütésszerű KRESZ-vizsgán azonnal megbukna. Feleséggemmel és fiammal mindhárman vezetünk, statisztikailag legyen annyi elég, hogy én több mint fél évszázada. Egymásra nézve bólintottunk, bizony jócskán benne lennénk a 70%-ban. Részint azért, mert amikor mi vizsgáztunk, még egyszerűbb KRESZ volt hatályos, és emberszabásúbb volt a vizsgarendszer is. Ma már, mint hallom „embermentesítették” a próbátelt. Egy hideg-rideg számítógép kiírja a tesztkérdést, ad néhány másodperc gondolkodási időt, és ezalatt kell megtalálni a helyes választ. Irigalom, pótkérdés, emberi segítség, rávezetés a világon nincs, X százalék alatt a kandidáns mehet a kasszához befizetni egy következő időpontra.

Arról most nem is beszélek, hogy a mai pesti utcákon autóval, kerékpárral vagy gyalogosan közlekedni egy túlélőtúra. Mi, gépkocsivezetők – legalábbis az okosabbja – megtanultuk, hogy elsőbbségünk ott van, ahol azt megadják! Az már csak hab a tortán, hogy a technika annyit fejlődött, hogy teli vannak az utcák versenyautót meghazudtoló motorral rendelkező járművekkel, melyek vezetői hírből sem ismerik a városi sebességkorlátozást. Nemrégiben feltűnt nekem az is, hogy bővült a közlekedők köre egy eddig nálunk ismeretlen járművel, és ez a riksa.

Véletlenül ismerem azt a zsidó vállalkozót, aki még az ötlet születésénél elsőik között találta ki, hogy a környezetet kímélő lassú, de kényelmes keleti járművet bementi az aszfaltdzsungelre. Eleinte ő maga nevezte tréfásan 1 lóerősnek, mivel a kétkerekű járművet – mind a három darabot, amivel a szolgáltatást megkezdte – egy fő fiatalember húzta, eleinte egyetemisták, később meg a tanáraik...

Mára a dolog úgy humanizálódott, hogy az igényesebb riksaszolgáltató kerékpárt vásárolt, és az vonatja a kétszemélyes „hintőt”, ami azért embert próbáló, de teljesíthető feladat.

Az én hittestvérem kérdésemre elmondta, hogy Henry Ford nem lesz belőle, de mind ő, mind alkalmazottai szolidan megélnék. Azt elfelejtettem megkérdezni élénk fantáziájú hittestvéremtől, hogy a humán erőforrást honnan meríti, és miféle vizsgáknak kell eleget tenni ahhoz, hogy valaki egy riksát hajtvá vigye városnézésre vagy színházba utasait. Inkább az érdekelt, hogy ebben az ingerült, könyöklős városban hogy viszonyulnak a közlekedés többi szereplői az ő rabszolgáihoz. Barátom elmondta, hogy míg például a kerékpárosokat ott szívadják az autósok, ahol tudják, és legszívesebben kiszorítanák őket az utakról és az életből egyaránt, az ő riksáival nagyon barátságosak. Még a legfensőségesebb vezetőfajta, a buszvezető is mosolyog rájuk, és nem tekintini derogálóknak, hogy kikerülje a buszsávbán haladó riksákat. Én ebben pszichológiai tényezőzt vélek felfedezni. Véleményem szerint a kényelmes autókban ülőket elfogja a lelkiismeret-furdalás a felkelő nap országát idéző járművet tekerő látán. Miközben leelőzzük őket, nyilván eszünkbe jut, micsoda güri lehet például egy mázsán fölül, vágósúlyban levő urat hozzáállító társával ezen a járművön felvinni pl. a Hegyalja út tetejére.

De végül megnyugodtam, tudomásul véve, hogy magunk választotta kapitalizmusban élünk, aminek egyik velejárója az embernek ember által történő vontatása.